

Entered as second-class matter November 30, 1942, at the Post Office of Pittsburgh, Pa., under the Act of March 3, 1789.

Publisher: Lithuanian Roman Catholic Literary Society, Inc.

Leidėjas: Lietuvių R. Katalikų Literatūros Draugija, Inc.

Redakcijos ir administracijos adresas: 2211 Sarah St. Pittsburgh 3, Pa. Telefonas: HEMlock 1-3121

Lietuvių

Zinių

LITHUANIAN BIBLIOTHEQUE
SERVICES
805 S. BOYMAN ST.
DARTVILLE, III.

METAI (VOL.) XIV

Kaina 5 Centai

PITTSBURGH 3, PA., KETVIRTADIENIS, 1950 LAPKRIČIO (NOVEMBER) 3 D.

Telefonas: HEMlock 1-3121

NO. 38

ĮVYKIŲ AIDAI

RAŠO: S. GABALIAUSKAS

Paskutinis kvietimas

Jau tik kelios dienos beliko iki metinio "Lietuvių Žinių" banketo. Rengėjai tikisi, kad Tamsta, mielas, mūsų laikraščio skaitytojas, ateinantį sekmadienį, būsi su mumis, Šv. Kazimiero parapijos salėje. Tai mūsų visų — "Lietuvių Žinių" skaitytojų šeimos metinė šventė. Ateikime visi, susitiksime savo draugus ir pažįstamus, praleiskime vakarą kultūringai ir tuo pačiu paremsime vienintėlį lietuvių laikraštį Pittsburge.

Komunistams darosi karšta

Teisingumo departamentas įsakė sumiti kelias dešimtis svetimšalių komunistų, jų tarpe ir Chicagoje lietuvių komunistų laikraščio "Vilnis" redaktorių V. Andrušių.

Dėl šių areštų labai nervinasi visi likusieji dar laisvi komunistai.

Mes suprantame jų rūpesčius, bet ar dėlto kas įvyko, reikia kaltinti Amerikos valdžią? Anaipolne V. Andrušis ir kiti sumitieji tos baudmės yra pilnai užsitarinę. V. Andrušis "Vilnyje" ypatingai žiauriai, per eilę metų, kritikavo Amerikos vyriausybę ir peikė pačią demokratinę šios šalies santvarką. Jeigu V. Andrušius taip labai nepatinka šios šalies santvarka, tai kuriems galams jis čia taip ilgai sėdėjo. Senai turėjo išvykti ten, kur anot Andrušio, krašto santvarka yra geriausia. O tokią šalį, Andrušis žino — tai jo numylėtoji ir išgarbintoji plačioji tėvynė — Tarybų Rusija. Jam pačiam nesusipratus laiku į ten išvykti Teisingumo departamentas patarpininkaus ir dar kelionę apmokės. Rodos nėra ko pykti.

Jeigu komunistai dar nenusiramins, tai V. Andrušio kelias bus pasiūsti ir kiti karštuoliai Stalino garbintojai.

Kad išvengtį nemononumų

Karui ar kokioms kitokioms suirutėms kilus Amerikos vyriausybė gali sumiti ir daugiau komunistų. Bevalant krašta nuo komunistuojančio elemento, gali susilaukti nemalonumų ir visi tie, kurie bendrauja su komunistais, dalyvaudami jų draugijų susirinkimuose ar skaitydami jų laikraščius.

Jau atėjo laikas visiems padoriems žmonėms atsiskirti nuo Rusijos tvarkos garbintojų — komunistų.

Visos draugijos, kurių valdybose dar yra koks komunistas, per ateinančius rinkimus, turėtų juos iš valdybų pašalinti. Jeigu draugija to nepadarys, tai vyriausias šalies prokuroras gali tą draugiją įrašyti į šalies priešų sąrašą. O tada jau visi draugijos nariai turės nemalonumų. Tą patį galima pasakyti ir apie komunistinės spaudos skaitytojus.

Saugumo organų rankose yra visų komunistinių laikraščių skaitytojų sąrašai. Jeigu tu, broli, lietuvi, nesl komunistas ir nenori aukotis dėl "matuškos" Rusijos, bet tik dėl smalsumo skaitai jų laikraščius, tuojau mesk tuos laikraščius skaitęs ir ištrauk savo vardą iš tų išdavikiškų sąrašų.

Amerikos kariuomenė daug pasimokino Korėjoje

Iki šiol mūsų kariuomenė nepažino bolševikų kariavimo taktikos. Korėjoje pirmą kartą amerikiečiai turėjo progos pažinti rusų kariavimo techniką. Ryškiausiai tos technikos bruožai yra du: 1) masinis frontinis puolimas ir 2) partizaniniai veiksmai fronto sparnuose ir gilame priešų užnugaryje.

Amerikiečiai, kurie brangina savo karių gyvytis beabejo niekuomet neseks rusų taktikos — masinio frontinio puolimo, per kurį žūsta tūkstančiai karių. Bet antrasis bruožas — partizaniniai veiksmai, sudomino Amerikos karo vadovybę. Nuo šiol Amerikos armijoje bus išskirti tam tikri daliniai, kurie apmokami partizaninės kariavimo taktikos. Tos rūšies kariuomenės daliniai veiks mažais būreliais ir galės būti išmestami iš orlaivių arba iškeliamai iš laivų prieš užnugarį, kad pagelbėti partizanams ir dezorganizuoti priešų susisiekimo linijas.

Belaisvių žudymas

Nuo neatmenamų laikų, civilizuotas pasaulis smerkė belaisvių žudymą. Pirmajame pasauliniame kare niekas negirdėjo, kad kur nors būtų žudomi belaisviai. Karo garbė neleidžia žudyti savo beginklių priešų.

Viskas apsivertė aukštyn kojomis, kada pasaulio scenon, išėjo Sovietų raudonoji armija. Jos į nelaisvę paimiti priešų kariai jau nebuvo saugūs, dėl savo gyvybės. Didžiausią piktadarybę padarė sovietai, 1941 metais Katyno miške, prie Smolensko, nužudydami 10.000 lenkų karininkų ir puskarininkų belaisvių.

Toliau sekė masinis vokiečių ir japonų belaisvių likvidavimas. Dar ir šandien vokiečiai negauna iš Rusijos paaiškinimo kas atsitiko su pusantru milijonų jų belaisvių, o japonai skundžiasi, kad jie neturi jokių žinių apie likimą 800.000 karo belaisvių, suimtų raudonosios armijos.

Daugelis amerikiečių manė, kad taip nėra blogai su rusais, kad tik jų pikti priešai rusus šmeižia. Korėjos karas atidarė akis ir amerikiečiams. Jau suvasta Korėjoje keletas šimtų amerikiečių karo belaisvių žiuriai nužudyti. O rusiškas žudymo būdas gerai visiems žinomas: spygliuotu dratu su-

KARAS AR TAIKA?

PENKI DIDIEJI VĖL SUSĖS PRIE ŽALIO STALO. — TRUMANO KALBA JUNGTINIŲ TAUTŲ VISUOTINIAME SUVAŽIAVIME. — AMERIKIEČIAI UŽSISPYRĖ. — PRANCŪZAI NENUSILEIDŽIA

Šandien viso pasaulio akys vel nukreiptos į Kremlių, kuris pralaukęs Korėjos karą vėl Vakarų demokratijas bando užuoliuoti taikos sakele. Vakariečiai gi ir šį kartą sutiko derėtis. Penkių didžiųjų taikos pasitarimai buvo svarstomi ir JT visuotinio suvažiavimo politinėje komisijoje. Čia šis klausimas susilaukė daugumos priitarimo ir spalio 21 d. komisija nubalsavo, jog penki didieji turi vėl tartis taikos klausimais. Šį kartą ir Višinskis pasakė "taip". Tuo būdu pasitarimams kelias atviras. Tačiau kada jie įvyks, kur ir kiti dalykai yra nežinomi.

Amerikiečiai ypač po pietų Korėjos užpuolimo visai pagrįstai rusų geriams norams pradėjo netikėti. Netiki jie ir Kremliaus taikos sakele ir būsimųjų pasitarimų pasisekimu. Tą aiškiai įrodė prezidento Trumano kalba, pasakyta Jungtinių Tautų visumos suvažiavime JT penkerių metų sukakties proga, spalio 24 d.

Savo kalboje prezidentas pabrėžė: "Pasaulio troškimas taikos yra per didelis, kad mes galėtume jo nebūti. Mes negalime prileisti, kad mūsų laikų istorijoj būtų pažymėta, jog mes dėl jos nekovojome ir pasidavėme. Mes pirmajame išnaudoti kiekvieną kelią, kuris tik veda į JT veiklos pasisekimą".

Toliau savo kalboje prezidentas Trumanas pareiškė, jog Amerika kaip visuomenė yra pasirošusi deryboms su kiekviena kita valstybe, kuri to nori iš geros valios. Pirmutinė tu derybų problema turėtų būti nusiginklavimas. Jungtinės Tautos ir daugelis jų narių yra pasirošusios kiekvienu momentu nusiginkluoti, bet tik tuomet, kai bus išpildytos trys sąlygos: (1) nusiginklavimas turi apimti visus ginklus netik atomine bomba; (2) nusiginklavimo susitarimas turi būti priimtas vienbalsiai ir jo laikomasi ir (3) nusiginklavimas turi būti paremtas laisva informacija ir patikrinimo teise.

Toliau prezidentas pabrėžė, jog kol veiksmingas nusiginklavimo planas nebus paruoštas, negalima neįvelgti į ateitį. Vė-

veržia žmogaus rankas iki kraujas sunkiasi iš žaizdų, palaiko tokį žaizduotą karštoje saulėje, kad jis pakentėtų ir tada palaidžia kulka į pakaušį ir būtinai į pakaušį, nes bolševikai neturi drąsos pažūrėti mirštančiam kankiniui į akis.

Vedant tardymą dėl amerikiečių belaisvių žudymo Korėjoje, aiškėja, kad belaisvius žudė specialūs bolševikų policijos daliniai apmokyti ir komanduojami atsūstų iš Rusijos čekistų. Šitokiai tai tvarka gina mūsų komunistai. Ar ne gėda jiems?

nintėlis laisvųjų tautų kelias šandien yra apsiginklavimas ir tuo būdu pasaulio sustiprinimas prieš grėsiančią agresiją.

Įdomi kova šiuo metu vyksta Saugumo Taryboje, kuri vis negali rasti tinkamo kandidato į Jungtinių Tautų Organizacijos generalinius sekretorius. Komunistai, anksčiau vetavę Trygve Lie dabar sutinka su kiekvienu kitu kandidatu. Tačiau amerikiečiai užsispyrė perrinkti Trygve Lie ir grąšina kiekviena kita kandidatą vetuoti. Jų manymu Trygve Lie neperrinkimas reikštų jo nubaudimą už aktyvų dalyvavimą Korėjos kare.

Nemažiau pasišaušė ir prancūzai Vokietijos apsiginklavimo ir įjungimo į Atlanto pakta klausimu. Amerikiečių spiriami jie pagaliau sutiko, kad vokiečiai dalyvautų Europos gynime, tačiau nesutinka leisti vokiečiams suorganizuoti savo kariuomenę, vadovaujamą vokiečių generolu Tokį planą jie dabar atsiųs Ameriką, kur įvyks paskutinis tuo klausimu pasitarimas. Politiniai stebėtojai iš anksto pranašauja, jog jų planą JAV atmes.

Negeriau sekasi prancūzams ir Indokinijoje, kur jie nepajėgia atmušti įkyriai puolantių komunistų sukilėlių. Tačiau atrodo, jog tą problemą išspręsti juos įgalins iš JAV gauta milžiniška paskola.

Baigiant norisi grįžti prie antraštelėje pastatyto klausimo karas ar taika? Į šį klausimą teisingą atsakymą kažin ar gali duoti net Vašingtonas ar Maskva. Kremlius savaime aišku karą planuoja. Jų pasinešimas derėtis tėra tik noras vėl miglėlėms apdumti amerikiečiams akis, nes šie jau įsuko į

gerąjį kelią. Rūsas gsdina ryžtinga amerikiečių kova už Korėjos laisvę ir paskubintas ginklavimasis. Jie bijosi, jog amerikiečiai, iš laisvo pasaulio apgynimą taip puikiai įtraukę Jungtines Tautas, nesugalvotų ir ant Kremliaus tekštelti atominę bombą. Štai kodėl jie vėl aukštai iškėlė alyvos sakele. Tačiau Vakarų demokratijų atgimuso budrumo vien su alyvos sakele neužmigdysi. Jie jau pagaliau suprato, jog tai tėra tik apgaudinėjimas vieni kitų. "Newsweek" teigimu, tik ką turėdama galvoj ir prezidentas Trumanas savo kalboje Jungtinėje Tautose pabrėžė apsiginklavimo būtinumą.

Jei amerikiečiai vėl sės derėtis su rusais tai tik dėlto, jog jai reikia dar trupučių laiko galutinai pasiruošti lemiamam karui, nes nei jie, nei Maskva pasitarimų sėkmingumu netiki. Visai galimas dalykas, jog būsimeji taikos pasitarimai bus pirmasis žingsnis į trečiąjį pasaulinį karą ir jam praužius ir komunizmo imperijai subyrėjus ir ilgalaikę, pastovią taiką.

(a:)

ROMULO — KORĖJOS VALDYTOJAS?

Sujungtos Korėjos civiliniu administratorium JT valdžioje yra numatomas Filipinų užsieninių reikalų ministeris Gen. Carlos Romulo. (Jis yra rimtas kandidatas ir į JT generalinius sekretorius). Į Korėjos valdytojus Romulo rekomendavo JAV ir beveik visi vakariečių atstovai su tuo sutinka. Priešinis tik viena Olandija, kuri pareiškė, kad filipinų užsieninių politiką yra visiškai priklausoma nuo Amerikos.

SAVAITĖS ŽINIOS TRUMPAI

° Anglijoj gyvenęs atominės energijos mokslininkas Bruno Pontecorvo per Švediją ir Suomiją pabėgo pas sovietus. Iš vieno Suomijos uosto jį be vizos paėmė rusų laivas. Spėjama, jog jis buvo rusų šnipas veiks kartu su Gold ir kitais.

° Gen. McArthurui artimi sluogsniai praneša, jog daugumas Korėjoje kovojančių amerikiečių karių dar prieš Kalėdas bus paleisti namo. Okupacinės kariuomenės pareigas Š. Korėjoje eis pietų korėjiečiai.

° Begindamas savo pateiktą "taikos planą" JT politinėje komisijoje sovietų atstovas A. Višinskis pateikė ir karo kurstytojų sąrašą: JAV laivyno sekretorius Mattews, buv. gynybos sekretorius Johnsonas, gen. Bradley, gen. McArthuras, gen. Eisenhoweris, J. Foster Dulles, W. Churchill ir lordas Vansittartas.

° Pyongyango kalėjimo kieme vėl rasti keturi masiniai kapai, kuriuose guli per 1500 lavonų. Spėjama, jog nužudytųjų tarpe yra ir amerikiečių karo belaisvių.

° Austrijos vyriausybei pašalinus iš pareigų penkis Vienos sovietų sektoriaus nuovados viršininkus komunistai grasina suskaldyti Austriją Vokietijos pavyzdžiu.

° Iš įvairių šaltinių ateina žinios, jog kinų komunistai žygiuoja į Tibetą. Kiti šaltiniai praneša, jog Tibetas sutikęs pasiduoti Peipingo valdžion, su plačia autonomija.

° Jugoslavijos diktatorius įsakė imtis dar griežtesnių priemonių prieš katalikų kunigus, kurie nesutinka vykdyti vėniškus diktatoriaus įsakymus. Teroras prieš katalikus vedamas tomis pačiomis priemonėmis, kaip ir Čekoslovakijoje bei Vengrijoje.

° Iš Lake Success pranešama, jog J. F. Dulles pradėjo tiesioginius pasitarimus su sovietų atstovu Maiku Japonijos taikos sutarties klausimais.

MIRĖ ŠVEDIJOS KARALIUS GUSTAVAS V

Gustavas V buvo seniausias pasaulio monarchas. — Naujuoju Švedijos karalium tapo jo sūnus princas Gustavas Adolfas.

Pasaulį perbėgo liūdna žinia. Nuo bronchų uždegimo mirė seniausias pasaulyje — švedų — karalius Gustavas V, 92 m. amžiaus. Dėl savo demokratiškumo jis buvo nepaprastai mylimas švedų ir viso pasaulio mėgiamas. Švediją jis valdė 43 metus, nors niekad nebuvo vainikuotas karalium.

Jis buvo pusis stiebo iškelta vėliava sugniuždė visas jų viltis. Šiuo metu visa Švedijos sostinė ir kraštas skendi gedule ir ruošiasi laidotuvėms.

Šio metu visa Švedijos sostinė ir kraštas skendi gedule ir ruošiasi laidotuvėms.

BRANGI "POLICINE AKCIJA"

Apytikriai Gynybos Departamentas apskaičiavo, kad Korėjos karo išlaidos šiuo metu siekia tarp 1 ir 1,5 miliardo dolerių. Į tai neįeina algos kariams, normalios vykdymo išlaidos, normalus degalų suvartojimas ar kitos sumos, tiesioginiai negalinčios būti surištos su kovomis.

Kaip bus su formoza

Politiniai stebėtojai vis spėlioja kokį nutarimą prezidentas su McArthuru padarė savo paskutiniam pasitarime Wake saloje Formozos klausimu. Vašingtono politikai spėlioja, jog Trumanas pasiūlęs Formozą laikyti neutralizuotą tol, kol JT šį klausimą tinkamai išspręs. To klausimo sprendimas žinoma užsities labai ilgai ir tuo būdu Formoza dar ilgai bus Amerikos globoje.

McArthuras su tokia Trumano politika greičiausiai sutiko, nes jam terūpi tik tos salos ilgesnis išlaikymas saugiose rąkose.

"LIETUVIŲ ŽINIŲ" METINIS

BANKETAS

IVYKS SEKMADIENĮ,

Lapkričio (Nov.) 5 dieną, Šv. Kazimiero parapijos salėje, S. Side, 4 val. po pietų.

Programoje: kalakutienos vakarienė, dainos, kupletai, šokiai prie geros muzikos ir kitoki pamarginimai.

Malonai kviečiame visus Pittsburgeho ir apylinkės lietuvius dalyvauti bankete. Nuoširdžiai laukiame mielų svečių ir iš kitų miestų.

Tegul šis tradicinis "L. Ž." banketas būna mūsų lietuvių vienybės ir patriotizmo demonstracija.

BILieto kaina \$2.00,

galima įsigyti redakcijoje ir pas platintojus.

RENGĖJAI

LIETUVIŲ ŽINIŲ
Savaitinis laikraštis
Leidžia
Lietuvių R. Katalikų Literatūros
Draugija, Inc.
2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.
Tel. HEmlOCK 1-3121

LITHUANIAN NEWS
Weekly Publication
Issued by the
Lithuanian Roman Catholic
Literary Society, Inc.
2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.
Tel. HEmlOCK 1-3121

Jungt. Valstybėse metams.....\$3.00
Jungt. Valstybėse pusmečiui.....1.50
Užsienyje metams.....4.00
Užsienyje pusmečiui.....2.00

Skelbimų kainos sulg susitarimo

Entered as second-class matter November 30, 1942, at the Post Office at Pittsburgh, Pa., under the Act of March 3, 1879.

TAIKA TAIP, BET KOKIA KAINA?

Sovietų Rusijai pradėjus taikos ofenzyvą, Lietuvos išlaisvinimo byla atsiduria daug kritiškesnėje būklėje, negu ji buvo ankščiau, bolševikams vykdamt agresijos veiksmus.

Visiems buvo aišku, kad Sovietų agresija baigsis pasauliniu karu, kurio eigoje Lietuva tikrai atgaus savo laisvę. Dabar paputė kiti vėjai. Kremliaus valdovai išsigando savo darbo vaisių ir staiga ėmė čiulbėti apie taiką.

Kam taika nemaloni? Nėra tokio žmogaus, kuris nepageidautų taikos. Bet visas klausimas, kokia kaina ta taika perkama. Jei besiekiant taikos prisiėmę paaugoti bolševikiškai bestijai bent vieną buvusią laisvę, o dabar sovietų pavergtą tautą, tai kiekvienas doras ir sąžiningas žmogus turėtų suukti šalin tokią pikrišką ir nemoraliską taiką.

Jeigu Sovietai tikrai nori taikos, tegul jie nedelsdami atitraukia savo armijas į tas pozicijas, iš kurių jie pakilo 1939 metais, rugsėjo 17 dieną, žygiuodami į taltą Hitleriui, sudraskyti Lenkiją.

Kitais žodžiais tariant vakarų pasaulis darys taiką su Sovietais, jei jie atsisakys savo užgrobito politikos ir grįš į savo natūralius, 1939 metų rugsėjo 1 dieną laikytus rubežius. Tai svarbiausioji sąlyga, kurią sovietai turi išpildyti, pirm negu demokratinis pasaulis išties jiems taikos ranką. Didžiausi pavojai Sovietų pavergtoms tautos yra tame, kad bolševikai bandys tik dalinėmis nuolaidomis, atsitraukdami pavyzdžiui, tik iš Vokietijos ir Austrijos, laimėti pilnutinę taiką — pripažinimą teisių valdyti bolševikų pavergtas Baltijos, Lenkijos ir Balkanų valstybes. Sovietams pasiūlius, o jie tą gali padaryti neužilgo, atitraukti savo armijas iš vokiškųjų žemių. Amerikoje ir Anglijoje atsiras milijonai žmonių reikalaujančių daryti taiką su sovietais, nes rengiamasis karui ir laikymas didelių armijų niekuomet nebuvo populiarus dalykas demokratinėse šalyse.

Taip atsitikus, mažųjų Pabaltijų tautų, Lenkijos ir Balkanų valstybių draugai turės gerokai pasitempti, kad atsilauktų prieš vylingos taikos pagundą. Todėl iš anksto ruoškimės tai kritiškai valandai, kad ja atėjus jau turėtuom suformuluotus teisingos taikos reikalavimus. O tie reikalavimai turėtų būti — nemažiau ir ne daugiau, kaip Sovietų pilnas pasitraukimas į prieškarinius rubežius. Kitokios taikos demokratinis pasaulis, jeigu jis nori išsilaikyti, neturėtų priimti.

RINKIMAI – DIDŽIOJI DEMOKRATI- NIŲ ŠALIŲ MOKYKLA

Pirma kiekvieno susipratusio piliečio pareiga — tai rinkimo dieną eiti balsuoti. Neatlikimas tos pareigos yra nusizengimas demokratijai ir apleidimas didžiausios pilietinės pareigos.

Kitas klausimas — už ką balsuoti? Kad tinkamai atsakyti į šį klausimą, kiekvienas balsuotojas turi gerai išsiginėti į partijų programas ir stengtis pažinti tų partijų išstatytus kandidatus.

Pirmas kandidatu reikalavimas, kad nebūtų savanaudis ir būtų pilnai pasirušęs sąžiningai atlikti tas pareigas, kurioms jis kandidatuoja. Antras reikalavimas, kad būtų aiškūs demokratinės šalies santvarkos gynėjas, niekuomet nesugundęs daryti kompromisus su šalies išdavikais komunistais. Trečia — būtų apsišprendęs aiškiai ir nedviprasmiškai remti šalies apsiginklavimo programą ir nedaryti jokios dalinės taikos su sovietais, kol šie nepasitrauks iš visų pavergtų šalių. Ketvirta — būtų kompetentiškas, sugebas atlikti pareigas, kurioms kandidatuoja ir turintis pakankamą mokslinį išsilavinimą.

Jei kandidatas toms kvalifikacijoms atitinka, tai didelės klaidos nepadarysi už jį balsuodamas, nežiūrint, kad jis priklausytų ir tau ne taip mėgiamai partijai. Daugiausiai žiūrėkime asmens kvalifikaciją, o ne partijų etiketės, nes abi: republikonai ir demokratų partijos yra patriotiškos ir šalies reikalų neparduos.

Demokratų partija daugiau linkusi užstoti darbo klasę, c republikonai pasinėšę remti pasiturinčiuosius. Tikrenybėje abi partijos yra palankiai nusistačiusios darbo žmogaus atžvilgiu ir nei viena jų nemano darbininkų skriausti.

Užsienio politikoje demokratai turi aiškesnį ir nuoseklesnę liniją. Kada pasaulinis komunizmas ėmė grąsinti Amerikos interesams, demokratai su didesniu aiškumu ir griežtumu nusisuko prieš juos, tuo tarpu republikonai, veikiami praeities izolacionistinių nuotaikų, netaip greit apsišprendė išeiti atviro kovon prieš komunizmą. Tik paskutiniu laiku, kaip ir konkuruodami su demokratais, republikonai užima vis griežtesnę liniją prieš komunizmą vidaus politikoje, o tuo tarpu tarptautinėje politikoje republikonai yra didesnių kompromisų leiskotojai su Sovietais, negu demokratai.

Gerbdami kiekvieno žmogaus teisę pasirinkti kandidatus ir partiją, specialiai nerekomenduojame skaitytojams balsuoti už tą ar kitą partiją. Kiekvienas tegul pasielgia pagal savo sąžinę. Svarbu tik, kad balsuotų ir balsuotų už jo ar jos supratimu geriausius kandidatus. Lapkričio 7 dieną visi prie urnų.

ŠVENČIAUSIOJI DIEVO MOTINA MARIJA YRA SU KŪNU Į DANGŲ PAIMTA

(ASUMPCIJOS DOGMA)

Čia mes Dievo Motinos Marijos dangun paėmimo dogmą paliečiame labai trumpai ir populiariai, kad skaitytojams būtų kuo lengviausia suprasti.

A. S. Neseniai Vatikano dienraštis "Osservatore Romano" pranešė, kad Popiežius Pijus XII rengiasi atitinkamomis iškilinėmis šiu metų lapkričio mėn. 1 dieną paskelbti Dievo Motinos Marijos dangun paėmimo tikėjimo dogmą. Vadinas, kas iš katalikų po to šios tikėjimo tiesos nenorėtų tikėti, būtų ekskomunikuojamas — iš Bažnyčios išskiriamas.

Dėl to dabar laikas pajunta lyg ir šioji tokį šaltumą, išgiręs šią tikėtą tiesą būsiat paskelbtą dogmą.

Pirmiausia turime nepamiršti, kad Popiežius, Bažnyčios vardu tikėjimo tiesas skelbdamas, yra neklaidingas. Tai visiems katalikams žinoma ir Evangelijomis įrodoma tiesa.

Galvodami sveiku protu ir pripažindami Jėzų Kristų kaip tikrą Dievą, negalime įžiūrėti nieko netinkama ir šioj tikėjimo tiesoj (dogmoj).

Jei Jėzus Kristus sutiko nužengti į Žemę ir iš Marijos priimti žmogiškąjį kūną, tai kodėl Jis tos savo žemiškosios Motinos kūno negalėtų ir pagerbti tuo būdu, kad jis (tas kūnas) kartu su Marijos siela būtų paimitas į dangų dar prieš paskutinį teismą? Visai suprantama, Šv. Marijos kūno paėmimas

į dangų nėra gamtinis (natūralinis) dalykas: jis yra antgamtinis lygiai tiek pat, kiek sakysim, ir Jėzaus Kristaus įsikūnijimas Marijoje.

Pagaliam mes tikime esant visagaliatį Dievą. Visagalinį! Jei taip, tai Dievo Motinos Marijos kūno paėmimas į dangų Dievui nėra negalimas dalykas: juk tai niekuo nėra didesnis darbas, kaip ir pasaulio sukūrimas.

Kad Švenčiausioji Dievo Motina Marija yra su kūnu į dangų paimita, buvo tikima jau ir pačiais pirmaisiais amžiais. Šis tikėjimas išsilaikė labai gyvas iki pat mūsų laikų. Taigi Popiežius Bažnyčios vardu šiuo reikalu nepaskelbs nieko nauja: jis tik viešai ir iškilmingai palieps tikėti tuo, kuo jau nuo pat apaštalų laikų yra tikima.

Protestantai mums prikiša, kad šios tikėjimo tiesos, esa, niekur negalima užtikti Švenčiamame Rašte. Žinoma, taip yra. Bet Šventasis Raštas nėra vienintelis tikėjimo tiesų šaltinis; Šventajame Rašte ne visos tikėjimo tiesos surašytos. Šalia Šventojo Rašto, ypač šalia Naujojo Testamento, dar yra ir antrasis tikėjimo tiesų šaltinis — tai tradicija. Jei imsimė Kristaus mokslą, tai čia tradicija bus Kristaus paskelbtos tikėjimo tiesos, Evangelijose apaštalų nesurašytos, bet žmonėms jų skelbtos ir tikėtos.

Dievo Motinos Marijos kūno dangun paėmimo tiesa yra tikėtą nuo pat apaštalų laikų.

Raštinių pėdsakų apie ją užtikame jau net 4 amžiuje. O reikia nepamiršti, kad trijuose pirmuosiuose amžiuose krikščionys negalėjo daug rašyti apie savo tikėjimą dėl vykusių baivių persekiojimų: pirmieji krikščionys savo tikėjimo tiesas daugiausia skelbė iš lūpų ir lūpas slaptai, ir krikščioniškasis tikėjimas daugiausia plito tuo slaptuoju žodiniu keltu.

Nuo neatmenamų laikų rugpiučio mėnesio 15-toji diena yra paskirta šios tikėjimo tiesos garbei. Kai prieš keletą metų Popiežius atsiklausė viso pasaulio katalikų vyskupus, ką jie maną apie šią tikėjimo tiesą, tai iš 1.191 vyskupo tik 6 vyskupai pareiškė menką suabejojimą jos apreiškimo, gi 1.185 vyskupai pareiškė neabejotiną tikėjimą jaja.

Švenčiausios Dievo Motinos Marijos kūno paėmimas į dangų dar vadinamas ir Asumpcijos vardu (lotyniškai assumptio: paėmimas, kėlimas aukštin).

Mes, katalikai, labai džiaugiamės, kad Popiežius šią tikėjimo tiesą pagaliau paskelbs tikėjimo dogma.

Juk Šv. Marijos garbei niekuomet nieko nebus per daug padaryta ar pasakyta.

Alfa Sušinskas

Lietuvos Vyčiai už PLB idėją

Lietuvos Vyčių praėjusis seimas Čikagoje vienbalsiai patvirtino Pasaulio Lietuvių Bendruomenės projektą. Įvertindami reikalingumą lietuviybės gaivinimo darbu, suvažiavę atstovai pasižadėjo kiek galint prisidėti prie Bendruomenės skyriaus įkūrimo Amerikoje. Šiam tikslui seimas išrinko komisiją, kuri užmegstų ryšius su tos organizacijos vyriausiu vadu prel. M. Krupavičium. Lietuvos Vyčiai ragina ir kitas organizacijas ir visus patirtingus lietuvius susirūpinti Bendruomenės skyriaus steigimu ir tuomi prisidėti svarbiame, jungtiniame lietuviybės gaivinimo darbe.

DĖKOJA LIETUVIŲ KULTŪROS INSTITUTUI

Pietinės Kalifornijos Universiteto bertaininis mokslų žurnalas "The Personalist" paskelbė K. R. Jurgėlos "Lietuvių Tautos Istoriją" recenziją.

"Šios senos, ištvėrimingos, ir deja mažai žinomos Europos tautos istorijos tyrinėtojai Dr. Jurgėlos turingame tome ras patraukliausią ir patenkinausiaią lietuvių epo atpasakojimą, kadangi, kai viskas yra pasakyta, tai yra vienintelis tinkamas terminas apibūdinti ilgą, veiklą ir garbingą istoriją skaičiais matuojant mažos tautos, kuri suvaidino vieną reikšmingiausių rulių Europos šiaurės — rytų ir Baltijos įvykių raidoje. Visgi, tai yra tauta, kuri nuo 1200 m. ir ligi pat 18-jo amžiaus galo laikė scenos centrą Rytų Europos įvykių raidoje ir gelbėjo nulemti ne tik tai Europinės Rusijos likimą, bet, žymiam laipsny, taipgi Lenkijos, netgi Vengrijos likimą, jau nekalbant apie kaimy-

AKTUALIAISIAIS KLAUSIMAIS

LIETUVIŲ KALBOS SARGYBOJE

"Lietuvių kalba yra mūsų tautos ilgų amžių ir daugybės kartų kūrybos vaisius. Ja reišėsi ir tebesireiškia mūsų tautos dvasia su visais savo polėkais ir siekimais. Ja mąstė, mylėjo, kentėjo, verkė ir džiaugėsi daugybė geriausių, tauriausių mūsų žmonių. Joje atsispindi netik tolimosios praeities ir gyvosios dabarties tautos gyvenimas, bet ja yra statomas ir tautos ateities rūmas. Todėl kiekvienas, kas tik vartoja, myli ir brangina savo gimtąją kalbą, jau savaime sutampa su savo tautine bendruomene, įsijungia į tautinės kultūros srovę ir tampa gyvas visos tautos gyvybė".

Taip rašo "Aidu" 8 num. St. Barzdukas, vienas iš Lietuvių Kalbos Draugijos tremtyje atkūrėjų. Šiandien su džiaugsmu sutikome žinią, jog Lietuvių Kalbos Draugija jau atkuriamą ir Amerikoje. Tremtyje draugijai vadovavusi valdyba ir čia sėkmingai varo organizavimo darbą toliau. Clevelande, Filadelfijoje, Čikagoj jau įsisteigę Lietuvių Kalbos Draugijos skyriai. Neabejojame, jog draugijos skyriai įsisteigs ir kituose lietuvių centruose, nes mūsų močiūtė lietuvių kalba turi šimtų ištikimų, ją mylinčių savo sūnų.

Draugijos centro valdyba jau yra paruošusi įstatus, kuriuose nubrėžtos draugijos veiklos gairės. Nėra abejonės, jog draugijos tikslai yra labai gražūs ir jei jai pavyks juos įgyvendinti lietuvių kalba Amerikoje vėl sušydės visu savo grožiu.

Apie draugijos tikslus ir jų praktišką įvykdymą būtų galima daug prirašyti, tačiau šiame rašinyje norime paliesti du mūsų manymu svarbius klausimus.

Pirma, visomis jėgomis remtinas kalbos klausimus nagrinėjančio žurnalo, konkrečiai — "Gimtosios kalbos" — išleidimo klausimas. Neaiškių kalbinių klausimų yra didelė daugybė ir jų kiekvieną dieną atsiranda vis daugiau. Pagaliau yra ir erylai kalbinių problemų, su kurių sprendimais per tokio žurnalo puslapius lietuviškoji visuomenė galėtų būti informuojama.

Savaime aišku, jog tokio žurnalo leidimas susidurs su ne-

mažais finansiniais sunkumais. Tačiau tas neturėtų mažinti iniciatorių entuziazmo. Liūdnas "Eglutės" pavyzdys aiškiai byloja, jog ir būsimosios "Gimtosios kalbos" kelias bus panašus. Tačiau mūsų manymu kalbinio žurnalo ateitis yra kiek šviesesnė. Tiesa, kas yra abejingas, bet kokiam lietuviškam laikraščiui, tas ir tokio specifinio žurnalo nerems. Bet tie, kurie visa širdimi lietuvių kalbą myli, už tokį žurnalą negailės išleisti ir dešimt dolerių per metus. O kad tas taip laukiamas ir būtinas žurnalas tuo greičiau pasirodytų, L. K. Draugijos Centro valdyba turėtų jau dabar rinkti prenumeratus ir aukas. Tokiu būdu ir tegali būti pirmoji problemos dalis nugalėta.

Antras, neįmenkesnės svarbos klausimas yra pašalinimas iš mūsų periodinių leidinių barbarizmų, anachronizmų ir kitokių svetimybų, kurios tik gadina mūsų gražiąją kalbą ir tų leidinių (konkrečiai laikraščių) skaitytojus pratina prie netaisyklingos kalbos vartojimo. Periodinė spauda yra didžiai vertinga priemonė kalbos ugdyme ir jos populiarinime. Tiesa, jau keletas laikraščių turi įsivedę kalbos skyrelius, tačiau ar jie atlieka savo uždavinį tenka suabejoti, nes dažnai ir tuose pačiuose laikraščiuose knibžda svetimybų ir pusiau anglišku, pusiau lietuvišku žodžiu, nekalbant jau apie rašybos, sintaksės ir kt. klaidas. Pr. Skardžiui, St. Barzdukui ir J. Jonikui tų skyrelių tikrai nereikia. Jie yra skirti mums — eiliniams skaitytojams, o visų pirmaisiai laikraščių redakcijoms, kad šios pateiktų laikraščių gražia ir taisyklinga kalba prirašytus. Kažin ar yra geresnis būdas pripažinti visuomenę vertoti taisyklingą kalbą už gerų laikraščių ir žurnalų skaitymą.

Žinoma, redakcijas sunku priversti vartoti taisyklingą kalbą, tačiau taisyklingos kalbos problema yra tiek didelė, jog šiam tikslui pasiekti padėtinis visos pastangos. Priešingų atveju visuomenė lietuvių kalbą dar greičiau užmirš, o tuo pačiu išvers ir tą stulpą ant kurio didelė dalimi stovi lietuviybės rūmas. A. Erdvilas

kalbą, tradicijas, folklorą, ir savo egzistencinio testinumo atsiminimą tiek stipriai, kad daugelis tautos istorijos pasakelbimą nepriklausoma valstybe Pirmajam Pasauliniam Karui besibaigiant. Jei, 20 metų vėliau, Lietuva vėl pateko po dvigubai rusišku ir komunistiškų jungu, tai tas tikrai padidina šios tautos tragediją ir dar labiau stiprina jos eventualaus atpirkimo viltį.

"Knyga yra gerai dokumentuota; ją dar suprantamesne daro skaitlingi paveikslai ir žemėlapiai, ir turtinga bibliografija. Vienintėlis dalykas, kurio trūksta yra indeksas, betgi tas menkas defektas bus, be abejonės, pašalintas leidžiant naują šio tomo laidą. Lietuvių Kultūros Institutas New Yorke yra nuoširdžiai sveikintinas, patiekęs Amerikos visuomeni tokį pilną istorijos veikalą apie vieną įdomiausių ir gaiviausių rytu Europos tautų".

"Kas ypatingai prisiveržia iš šio veikalo lapų, tai atsiekimai tautos, kuri per išsają istorinių nelaimių virtinę išsaugojo savo

- VLIKo ir VT pirmininkas M. Krupavičius grįžo iš atostogų ir keletai dienų tarnybiniams reikalais išvyko Londonan.
- VLIKo nariai M. Valiukėnas ir V. Vaitiekūnas išvyko ir pereinamąją stovyklą Rastatan, sutvarkyti savo emigracijos į JAV-bes reikalus.
- Ženevoj vykstančioje IRO sesijoje tremtinių reikalus gina BALFO direktorius Europoje J. Valaitis ir Lietuvos konsulas S. Garbačiauskas.
- Spaliu 16 d. Paryžiuje šaukiamon Europinio Sąjūdžio Rytų ir Vidurinės Europos sekcijos konferencijon vyksta URT Valdytojas J. Brazaitis.
- JTO posėdžius seka ir reikiama ten veikia Lietuvos pasiuntinybės patarėjas Dr. J. Kajekas ir p. V. Sidzikauskas.
- Prašant estų politinei vadovybei, Lietuvos atstovas Dr. S. A. Bačkis Paryžiuje, sutiko atstovauti ir estų reikalus, ka vietos įstaigos akceptavo.
- URT Valdytojas J. Brazaitis dalyvavo Europos Parlamentarų Unijos kongrese Konstancovje ir jos gen. sekretorini įteikė atitinkamą raštą.
- Jau baigiamas spausdinti VLIKo didysis memorandumas prancūzų kalba ir VLIK brožiūra "Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Keliu".
- Pietų Amerikos žurnalistas K. Čibiras — Verax, išleido naują knygą ispanų kalba, apie

- Lietuvos okupacijos dešimtmetį.
- New Yorke veikiančiam lietuviškosios spaudos centrui — Gabijai — šiuo metu sukako vieneri metai. Gabija užsiima knygų platinimu ir jų leidyba. Per metus išplatinta tūkstančiai lietuviškų knygų.
- Dr. P. Karvelis, VLIKo narys, kaip maldininkas lankėsi Romoje ir ta proga buvo priimtas specialioj Šv. Tėvo audiencijoj.
- Šv. Marijos Dangun ėmimo dogmos paskelbimo proga į Romą išvyksta arkivyskupas J. Skvireckas ir vyskupai Dr. V. Brizgys ir Dr. V. Padolskis.
- Netolimoj ateityj Lietuvos Pranciškonai išleidžia vertingą knygą — "Šv. Antanas Paduvietis". Iš prancūzų kalbos ją vertė rašyt. Antanas Vaičiulaitis. Knyga kainuos tik vieną dolerį. Ją jau dabar galima užsisakyti šiu adresu: Franciscan Monastery, Kennebunkport, Maine.
- Ilgesnį laiką redagavusi "Vienybė" žurnalistė Šalimėja Narkelinaitė, pačios "Vienybės" pranešimu, atleista ir redaktorės pareigų.
- Dipl. inž. Jonas Rugis parašė išsamią monografiją apie Švėkšnos miestelį. Surinkta labai daug istorinės medžiagos, kuri pavaizduoja ir apskritai Lietuvos gyvenimą įvairiais laikotarpiais.

Prieš kiek laiko VLIKO pirm. M. Krupavičius, tuometinis V. Tarybos pirm. V. Sidzikauskas ir V. T. Užsienio Tarybos valdytojas J. Brazaitis iškėlė Vatikaną ir Kviriną svarbiais Lietuvos laisvinimo reikalais. Grįžęs iš kelionės VLIKO pirm. rinkas maloniai sutiko pasidaryti mintimis su ELTOS bendradarbiu.

— Pirmiausia norėčiau paklausti, koks buvo kelionės į Romą tikslas?

— Kelionės į Romą tikslas mums nusfatė VLIKas savo instruktijoje. Jis taip ten nusakytas:

1. Pareikšti Šventajam Tėvui ir Šventajam Sostui Šventųjų Metų proga kankinamos ir kovojančios lietuvių tautos padėką už iki šiol rodytą ir teberodomą jai prielankumą jos kovoje už išlaisvinimą ir išgauti didesnę politinę, diplomatinę ir moralinę Vatikano paramą Lietuvos valstybės suvereninių teisių vykdymui atstatyti, fiziškai ir moraliniam lietavių tautos naikinimui sustabdyti bei moraliniai ir fiziniai išsilaukioti šlapus gelezinės uždangos esančiai mūsų tautos daliai.

2. Bandyti, o jei pasirodytų galima, tai ir atgaivinti Lietuvos santykius su Italijos Respublikos vyriausybe.

3. Aiškintis santykius su p. St. Lozoraičiu.

Prie VLIKO nustatytą tikslą aš dar prisijungiau ir savųjų. Italijos valdančioji partija yra mano vienminčių — krikščionių demokratų partija. Tad laisvu laiku nusistačiau užmegsti artimesnius santykius su ja, kad per pažintis ir simpatijas lengviau galėtum VLIK nustatytus tikslus pasiekti. Vi-

Jo Šventenybė Popiežius Pijus XII:

AŠ DARAU VISA, KĄ GALIU PADARYTI LIETUVOS GEROVEI

PASIKALBĖJIMAS SU VYRIAUSIOJO LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETO IR VYKDOMOSIOS TARYBOS PIRMININKU M. KRUPAVIČIUM KELIONĖS Į ROMĄ REIKALAIS

sai privatus tikslas — pasinaudoti Šv. Metų dvasinėmis gėrybėmis ir jas pakloti prie Aukščiausiojo Sosto už savo mylimą tėvynę ir tautą.

— Visa tad galima sutraukti prie vieno — Lietuvos laisvė ir nepriklausomybė — pabrėžiau, pertraukdamas pirmininko kalbą.

— Teisybė. Visai vykusiai tamsta VLIKo mintis sutraukti. Juk ir VLIKo vyriausiasis ir vienatinis uždavinys yra — Lietuvos laisvė ir nepriklausomybė — vardan tos Lietuvos. Visi kiti jo darbai, tai tik priedai prie jo — mažičiai palyginimai su pirmuoju. Ne tik autos-tradas, bet ir vieškelius bei mažus takelius, vedančius į Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę VLIKas panaudoja savo tikslams siekti.

— Ar lengvai pavyko pasimatyti su Šventuoju Tėvu?

— Labai lengvai. Tik gaila, kad neiškarto pataikytą į tą kelią, kuris lengvai prie tikslo nuvedė. Mūsų pradžioj buvo pasirinktas tas kelias, kuris paprastai tokiose aplinkybėse ir sąlygose vartojamas. Išlaukėm visą savaitę be pasėkų, nepaisant tvirtų ir kategoringų rūpintojų pažadų. Nustoję vilities sulaukti, ėmėmės kito kelio. Kardinalas Pizzardo yra didelis lietuvių ir Lietuvos prietelis ir labai paslaugus žmogus. Tad buvo kreiptasi prie jo. Audiencijai pas Šv. Tėvą gavom bilietus birželio 15 dienai.

— Ar Šv. Tėvas VLIKO delegaciją priėmė kaip tos įstaigos

delegaciją, ar tik kaip privačius asmenis?

— Visur prezentavomės kaip VLIKO delegacija — ir raštuose ir žodžiuose. Šventajam Tėvui įteiktame memorandume taip pat buvo pažymėta, kad jis yra VLIKO delegacijos. Monsinjoras Tardini ir Montini, kurie yra Vatikano Užsienio Reikalų Ministerijos — Valstybės Sekretariato faktiniai vedėjai, taip pat tokie rekomendavomės. Klausimus su jais svarstėm ir lietuvių, kokių paprastas ne kompetentingas asmuo negalėtų kelti. Taip pristatėm ir kard. Pizzardo ir Lietuvos reikalų referentui mons. Poggi. Kitaip mus priimti negalėjo kaip VLIKO delegaciją. Reikia pasakyti, kad ir OSSERVATORE ROMANO mus išskyrė iš kitų tarpo. Kai kiti lankytojai dažniausiai buvo atžymimi tik išvardinant pirmojo asmens pavardę, o kiti tik skaičių paduodant, tai mūsų delegacijos buvo išvardinti visi nariai ir pavardėmis ir vardais.

— Kaip Šv. Tėvas priėmė delegaciją ir kokie iš to priėmimo išpuiliai?

— Yra dvi salės Vatikano rūmuose vadinamos Sosto vardu. Viena dūdzulė su aukštai iškelto sosto vadinama sosto sale ir kita maža salaitė su sosto vardinėu čia pat ant grindų, vadinama salle del tronetto — sosto salaitė. Žinovų aiškinimu šioj salaitėj priimami žmonės, su kuriais Bažnyčios Galva nori išsikalbėti tėviškai iš širdies, be priimtų laikytis kitais atvejais ceremonijū. Mus

priėmė šioj sostelio salaitėj. Priėmimo metu šioj salaitėj dalyvavo tik mūsų delegacijos nariai. Net prie Šv. Tėvo nebuvo nuolatinių palydovų, kurie dalyvauja iškilminguose priėmimuose. Keista sielos būklė susidarė. Kai įžengė baltas, aukštas kiek palinkęs su labai simpatinga ir patrauklia veido išreiška Šv. Tėvas, visą siela pajutau Kristaus Vietininką prieš save ir beveik nesąmoningai suklupau atiduoti jam savo pagarbą. Kai Jis priėjęs visai paprastai ir tėviškai šiltai padavė

ranką ir draugiškai manąją paspaudė, tik sūniškoji meilė širdy pasiliko. Pirmas jo klausimas buvo, kokia kalba kalbėsime. Atsakius — prancūziškai be klausimo, kaip ir konstatuodamas tarė — Lietuvos delegacija. Jūsų memorandumą skaičiau, jūsų vargus ir nelaimes žinau. Vargšė Lietuva. Ji taip reikalinga paramos ir paguodos. Aš darau visa, ką galiu padaryti Lietuvos gerovei. Aš už ją nuolatos meldžiuosi. Kelis kartus paminėjo „nelaiminga kenčianti Lietuva“. Kartą

pridūrė ir „nelaiminga Latvija“.

— Su kuo dar buvo susitarta iš Vatikano sferos žmonių ir kas buvo su jais kalbėta? — Pagal nusistojusią ar nustatytą tvarką su Šv. Tėvu konkretūs klausimai nesprenžiami, jei jis pats ant to kelio neužveda. Tie klausimai atliekami su Valstybės Sekretariato Vedėju. Dabar tas pareigas Šv. Tėvas pasiliko sau. Faktinai Valstybės sekretariatui vadovauti yra paskirti du mons. su ekselencijū titulais — mons. Tardini ir mons. Montini. Kiekvienam yra paskirta pareigų sritis. Tad ir mums teko aplankyti čia minėtus monsinjorus. Pas mons. Tardini gavome audienciją birželio mėn. 10 d. Paskirtą audiencijai valandą mums belaukiant nepastebimai atėjo kunigas, kurio be rekomendacijos nebūtumėm įtarę tokias pareigas turint, kuris besiveikindamas atsirekomentavo — Tardini — be jokio titulo ir jokių priedų. Mons. Tardini nieko mums neklausdamas, pats pradėjo mums kalbėti. Pirmiausia jis pabrėžė, kad Šv. Tėvui labai gerai yra žinoma Lietuvos ir lietuvių tautos padėtis ir tatau yra Jo nuolatinis rūpestis. Lietuvos padėtis yra ne tik sunki, bet ir nepaprastai opi, todėl reik būti atsargiems pasirenkant priemones jai šiuo metu padėti. Delegacija padėjo tautos vardu už Šv. Sosto rodomą Lietuvai prielankumą ir įteikė mons. Tardini nuorašą Šv. Tėvui skirtą rašto apie delegacijos atstovoja dėl tėvynės laisvės ir ne-

PILKAS VYTURĖLIS

Vos žiemkenčio daigas, rytą pasikėlęs Iš po sniego saulėn, bailiai sužaliuos, — Grįš melsvon padangėn pilkas vyturėlis Iš tolmo krašto — linkui Lietuvos... Tyliai vyturiuodams, leisis mūsų žemėn Ak, basom kojėm ant vagos drėgnos... Niekio jis neras ten, nieko, kur gyvena — Anei šiaudo galo, anei samanės... Šalta bus ant dirvos, ant arimo juodo — Kietos kovo naktys, vėjai darganos... Mažas vyturėlis ant ledinio gruodo — Niekis jo nesušildys, niekas neapklos... Ir pakils padangėn pilkas vyturėlis — Tai giesmė gražiausia sodžiū Lietuvos! Bus Velykų rytas, Kristus prisikėlęs — Jam žiemkenčio jėvas šviesiai sužaliuos. Ilgesiu vis grįžtau į tėvynę juodą — Sudraskyti sodžiai, miestai pelenuos... Gal ir mes nerasim nei aguonos grūdo, Nei baltų varpelių svirno sąsparos... Ir tiktai griuvėstuos — karo kapinyuos Gedulo legendą gluosniai bellinguos... Klaupti ant kelių kruvina tėvynė — Dieve leiski grįžti, kad ir palenuos... P. Orientaitė

PILKASIS BERNIUKAS

ANT VAIČIULAITIS

— Tuoj reikės... Ak, kad būtų galima tuos paukštelius pušynė pasiekti! — O ar nepasiuntus žmogaus į stotį? — paklausė būrio vadas. — Svėrbiausia — peršliaužti per kalnelį, antai... Jis mostelėjo ranka ir sykiu sukeikė: — Rupūžės! — Jam iš riešo tekėjo kraujas. — Atsargiau, vyrai, atsargiau! — kalbėjo Gražulis ir, nuplėšęs marškinių rankovę, įsaiskliūru aprišo riešą. Juozas prabilo: — Kad tik galėčiau šaudyti... Pamėginšim. Jisai nutaikė į pušyną, kur tratėjo kulkosvaidis, paspaudė gaiduką ir su gailėsčiu tarė: — Kad turėtum moderniškus ginklus, tai anie ten medyje nedarškėtų. O su šiuo aprūdijusi geležgaliu... — Klausyk, vyrai, kas leistųsi iš jūsų į stotį? — paklausė Gražulis ir keliais žodžiais pasakė planą. — Baisiai norėčiau dar kokią nušutinti, — atsiliepė Karužų gimnazistas, — bet jeigu reikia, tai geresnio bėgiko už mane niekur nerasi. — Nesigirk jau! — šokosi ir kiti jaunikliai. — Mes irgi nepėsti! — Kęstutis pajuto, kad jį nedraisi už rankovės timptelėjo. Buvo tai Vytukas, kurį den-

giedrus ir švarus, ir kodėl jo tėviškės triobelė, kurioje priekelioika metų gimė, taip gailiai ir tyliai žiūri į upę ir į pylimą, tartum tai būtų ne jo samanota bakužė, o pati motinė gimdyvė, kuri šią žiemą šiltine mirė, lig paskutinės va-

gandės ir labai skubėdamas, iš visų šonų pasipylė šautuvų ugninis. — Garbė Dieviui, — linksmai arė vienas darbininkas, — tai au krapšto juos iš pušų... — Mes nepaliesim tų nuo upės. Duokim, kiek bepajėgiam, — kalbėjo Kęstutis. — Saulė jau sėdo už girių. Vakarai buvo rūstūs ir kruvini. Besigrėždamas šoviniū, Gražulis metė akį į Mėksrų Stepą ir tuo pat laiku išgirdo ant kalnelio pempės klykimą — tokį nepaprastą, linksmą ir laimingą. — Išskėtęs rankas, pačia kau-burio viršūne bėgo atgal Vytukas ir šaukė pempės balsu. Jo stuomenėlis buvo juodas kruvinome danguje. Maželis skubėjo pasišokėdamas, rankas iškėlęs, lyg gerą gandą pranešdamas, lyg štai ketindamas supla-snoti ir pakilti nuo žemės, kaip paukštis. — Ar supranta tas vaikas, kad ir jis tėvynė gina ir jai tar-nauja? — pratarė Gražulis. — Jis nutilo, kaip peiliu smog-tas. Vytukas ten ant kalnelio dar sykį skėstelėjo rankomis, šoktelėjo aukštyn, lyg palėkda-mas, ir susvirduliuavęs sukniubo aukštai ant tėviškės kalvų, po ramiai siūruojančia pušim. Netekęs žado, laukė Gražulis, ar vėl nesukilks pempės balsas, ar nepakils į kruviną dangų ne-žymus ir menkūtis pilkojo ber-niuko stuomenėlis. — Bet nesulaukė. (Pabaiga)

4. Pylimo šlaite jie buvo paskubomis susikasę griovį ir saugojo tiltą. Su Kęstučiu Gražuliu, kuris okupacijos dienomis buvo atleistas iš kariuomenės ir su žmona Dalia gyvenę tėviškėje, dabar buvo keletas šaulių, būrelis apylinkės gimnazistų. Kaip muses ištraisikytų. Bet jei stoties partizanai iš užpakalio juos paspargintų... — Iš tikrųjų... — Tu saugok čia, o aš ban-maklasis Sutkaičių Petrelis, dar niekad savo rankose šautuvo neturėjęs ir nūn su dvigubu uolumu pyksinės, kai tik pama-tydavo priešo kareivį besiveržiant prie tilto. Vienas sprogdintojas kartą jau buvo vos ne- prikopes prie geležinių sijų, bet įsai su trejetu draugų jau kleksojo žemai ant akmenų. — Taip nuo ausros būrelis spy-rėsi. Saulei nukrypus į vakarus, iš Spurgių pušynėlio pasi-pylė tikras pragaras. Kur nors į medžius turėjo ten jie įsikelti kulkosvaidį, kuris traškėjo be paliovos. "Ir nepaspringsta" — mąstė Gražulis. — "Siuskit, kaip beįmanydami, o mes vis tiek savo atliksim. Jau gana neturėjom kur akių dėti iš gėdos, kad mums pat pradžioj ne-leido tėvynės ginti". Čia vienas, čia kitas kareivis išlįsdavo, visai netikėtai, lyg iš žemių, ir kopdavo į viršų. Visi jie nuriedėjo pas tuos, kur ant akmenų sugniužo. — Kaip ilgai tesėsime? — žvalgėdamasis kalbėjo Kęstutis. — Žiūrėk, Juozai... Jis šaulių būrio vadui parodė

MIRTIES MENKYSTĖ...

(VĒLINIŲ PROGA)

ALFA SUŠINSKAS

Nuo senų seniausių laikų Katalikų Bažnyčia kiekvieno lapkričio mėnesio antrąją dieną skiria mirusiesiems prisiminimą. Visame pasaulyje katalikų bažnyčiose tą dieną iškyla juoda spalva, ir katalikų veidai nusidažo šventu gedulu ir antgamtiska rimtimi.

Vėlinės! Mirusiųjų diena! Mirusiųjų, kurie tikintiems gyviesiems yra gyvi ir nepamiršus...

Mirtis! Ji kiekvienam gyvenamadarui yra pabaiza ir siaubas. Dėl to visa, kas gyva, bėga nuo mirties, nes ji atneša sunaikinimą ir išnykimą.

Ir žmogus savo kūnu, ta savą gamtinę dalimi, nuo pat pirmųjų savo atsiradimo žemėje dienų žiūrėjo į mirtį kaip į baisų, niekuo nepergalimąjį priešą.

Iš tikrųjų, mirtis yra neįveikiama baisybė tam, kas savo gyvenimą vien šia žeme tematuoja.

Betgi mirties galybė ir baismus, visa neįveikiamoji jos stichija yra bejėgė prieš tą, kuris tiki savo amžinuoju, niekad nesibaigančiu buvimu. Dar daugiau: Išganytojas Jėzus Kristus savo dieviškuoju mokslu ir savo Priskėlimu iš mirusiųjų mirties galybės ir šiurpulingą jį jos baismą galutinai nuvainikavo ir ją pačią išskėlė į palaimintąjį akimirką, kuris tikintįjį perkelia į amžinąjį, laimingąjį gyvenimą.

— Kas tiki mane, tas gyvens per amžius, nors būtų ir miręs...

Šitos dieviškosios šviesos akivaizdą mirtis netenka savo galybės — ji yra sutriuškinta: juk po jos prasideda tikras gyvenimas, kuris žemėje išskirtuosius sujungia amžinojo bendravimo džiaugsmu.

Amžinojo gyvenimo šviesa degradavo mirtį iki jos menkestės laipsnio. Bet iš antros pusės ta pati amžinojo gyvenimo šviesa išskėlė mirtį iki šventumo laipsnio: juk mirtis yra šventieji vartai, už kurių pilkajam gyvenimo keleivį, pro juos praėjusį, pasitinka amžinojo teisingumo ir amžinosios laimės gyvenimas.

Dėl to pirmieji apaštalai nepabūgo mirties ir skelbė Evan-

geniją, krauju ir gyvybe paauždamu savo tikėjimą amžinuoju, pramintu gyvenimu. Milijonai pirmųjų krikščių nupakiause neteisėgų vaidžios įstavyčių ir nko isukimui Kristaus atneštajai šviesai, nors dėl to jų kūnus žverys draskė ir oudenai kapojo. Dėl to iki pašios dienos nesuskaitomi milijonai tauriųjų žmonių pasirenka tiesos gyvenimą, nors už tai jiems tenka žūti. Bet jie nepaiso mirties — jiems mirtis nėra amžinojo, tikrojo gyvenimo pradžia.

Vėlinės — ypatinga gyvųjų ir mirusiųjų tarpusavio bendravimo diena. Mūsų akyse atsistojama mūsų artimieji, mūsų brangieji ir mylimieji asmenys, iškeliaivė ir Viešpaties namus. Bet šis mūsų persiskyrimas tėra laikinis: vakar jie, šiandien, rytą — mės... O kaip mes norime būti su jais, būti visada ir niekad nesiskirti... Tačiau šios žemės šviesoj mums nesiskirta ši laimė: ji skirta tik amžinojo šviesoj už mirties ribų.

Savo mirusiesiems prisiminti ir jiems savo meilę išreikšti turime įvairiausių būdų ir priemonių. Betgi didžiausia ir realiausia meilė jiems pareiškiama malda už juos. Pagal mūsų tikėjimą, žmonės už savo čia, žemėje, nepakankamai atgailautus blogus darbus, nors prieš mirtį ir apgailėtus, turi neženoma laiką atgailauti — atkenti skaistykloj, kurioje jie patys sau nieko negali padėti. Tik gyvųjų maldos ir geri darbai, jiems skiriami, tegali sutrum-pinti jų kančias skaistykloj, iš kurios jie, grynai ir skaitūs, jau išeina į amžinąją laimę.

Žinoma, artimojo mirtis nekarta peiliais perveria mūsų širdį ir iš akių išspaudžia gailią ašarą. Tačiau mūsų tikėjimas amžinuoju gyvenimu sukelia mumyse jėgą, kuri ir pačią mirtį pergali ir mums padeda nepakeliamąjį skausmą apvaldyti ir šviesiu veidu toliau keliauti šios žemės kelionėje iki mūsų kelio paskutinės stoties...

— Requiem aeternam dona eis, Domine, et lux perpetua luceat eis!"

KAIP LAIKOSI ŠV. TĒVAS?

Iš pasikalbėjimo su prel. M. Krupavičium

Prieš kiek laiko VLIKO delegacija lankėsi Romoje Lietuvos laisvinimo reikalais ir ta proga buvo priimtį privačioje Šv. Tėvo audiencijoje. Čia dedame žiupsnelį VLIKO pirm. prel. M. Krupavičiaus įspūdžiū iš pasikalbėjimo su ELTOS bendradarbiau.

— Išvaizda žmogaus dažnai apgaulinga. Kartais vyras kaip mūras, o ligū sugrauztas ir mirties sėklą jau subrandintą nešiojasi. Kartais atrodo iš viršaus paliegėlis, o tuo tarpu gali medžiūs verstis. Pijus XII yra sausas, aukštas, lieknas, kiek linktelėjęs. Mes buvom pas jį 15 min. po dvyliktos, vadinasi vidudienį. Man jis sudarė pavargusio žmogaus įspūdį. Kalbėjo labai tyliau balsu. Gal tai jo toks kalbėjimo būdas. Tačiau vaikščioja vikriai kaip jaunikaitis. Energijos ir gyvumo jam netrūksta. Judesiai laisvi ir gyvi. Dirba labai daug. Tik kiek jis priversta su maldininkais, juos priimdamas, atliku-

sus šventųjų Metų nustatytas pareigas. Tos pareigos paprastai baigiasi Šv. Petro bazilikoje, kur juos paprastai priima Šv. Tėvas. Popiežius kiekvienos tautos maldininkams atskirai kalba. Kalba laisvai šiomis kalbomis: prancūziškai, vokiškai, angliškai, ispaniškai, lotyniškai, na ir, žinoma, savo gimtąja kalba — italiu. Pasakoja, kad kalba dar ir kitomis kalbomis. Mačiau jį kartą tokiam darbe vėlai vakare, vadinasį po visos sunkių darbų dienos. Nuovargio nežiūrėjau. Kalbėjo garsiai ir gyvai. Su daugeliu sveikinosi ir kalbino. Ir dabar pasakyk, ar čia fizinė stiprybė, ar plieno valia. Juk ir bejėgis, bet valingas žmogus gali ir sudribusi bei ligū iščulptą kūną priversti ir sunkius darbus dirbti. Pijus XII yra mūsų laikams brangus žmogus. Ypač jis yra brangus mums lietuviams. Mes jo sveikata labai suinteresuoti. Kad Dievas jį ilgiau gyvą ir sveiką išlaikytų.

PERPLANUOKIM LIETUVOS VADAVIMO DARBĄ

Priešas keičia puolimo taktiką

Po didžiulio smūgio Korėjoje Sovietų Rusija pagrindinai pakeitė savo puolimo taktiką. Kremliaus viešpačiams paaiškėjo, kad kiekvienas naujas agresijos žygis yra surištas su pavojumi išvilti i didelį karą, kurio bolševikų vadai taip bijo. Todėl jie nutarė savo politiką pasukti vylingos taikos linkme. Kiekvienas bolševikas, kur jis begyventų, yra įsakytas versti taikos balandėliu ir aukštai iškėlę alyvų šakelę, veidmainingai čiulbėti apie taiką.

Naujos sovietų politikos reikšmė

Ką gi iš tikrųjų reiškia ši naujoji Sovietų politika? Nieko daugiau kaip tik laikinai nustumti i šalį pasaulio užkariavimo planą, o vietoje to stipriai atsisėsti neseniai užkariuotose pozicijose. Kremliaus klika pajuto, kad rusiškoji meška per didelį kašnį apžiojo ir gaili užspringti, jei laiku nebus apsižūrėta. Čia ir gludi visas Sovietų Politbiuro narių ir jų vado Stalino gudrumas, kad laiku susotai ir nepertemti stygos.

Pavojai Lietuvai didėja

Ši nauja Sovietų politika yra daug pavojingesnė Lietuvai ir kitoms bolševikų vergijon pakliuvusioms Europos tautoms, negu ankstyvesnioji, kurią Sovietai praktikavo per paskutinį dešimtmetį.

Praktiški politikai gerai numano, kad Lietuvos išlaisvinimas be karo neįmanomas.

Ankstyvesnis Sovietų pasinešimas agresijos veiksmais kuodaugiausia tautų pavergti, neišvengiamai stūmė žmoniją i naują pasaulinį karą. Su kiekviena diena karas artėjo ir tuo pačiu laiku artėjo Lietuvos išlaisvinimo valanda. Dabar Sovietams pagrindinai pakeitus savo veikimo taktiką ir lošiant taikos apaštalo rolę, Lietuvos išlaisvinimas atsiduria rimtame pavojuje.

Daug pasaulyje šiaudadušių

Sovietų valdžios pradėta taikos kampanija randa daug pritarėjų, nes pasaulyje mažai idealistų, o daug daugiau šiaudadušių opurtunistų, kurie beveik be jėgų prekiauti kitų žmonių laisve. Anglų visuomenė ypač pasižymi opurtizmu.

Sovietų agentams jau pavyko sukelti Anglijoje labai platų taikos sąjudį. Kadangi visokie sąjūdžiai labai greit ir labai lengvai iš Anglijos persimeta i Ameriką, tai ir mūsų šalies priglušintas izoliacionizmas gali greit pradėti veikti.

Pavergtųjų tautų draugai sukurskime

Akyvaizdoje naujo ir veidmainingo taikos sąjudžio, kuris gali greit suparalizuoti demokratinių šalių pastangas apsiginkluoti prieš bolševikų agresiją, visi pavergtųjų tautų draugai turime sukursti veikti.

Kokios gi mūsų pareigos? Pirmutinė pareiga tai visur ir visuomet aiškinti mus apsupantiems žmonėms, kad kol bolševizmas nebus išnaikintas, toli nė viena pasaulyje tauta nebus saugi dėl savo ateities. Kad Amerikai ir kitoms laisvę mylinčioms šalims nelieka kito kelio, kaip gerai apsiginkluoti ir kartu nukirsti galvą tai didžiajai žmonijos pabaisai —

Rašo: S. GABALIAUSKAS

bolševizmui. Kol tos tiesos nepatras Amerikos žmonės, tol jie neturės nei ramumo, nei saugumo savo šalyje. Kitas svarbus dalykas, tai įtikinti demokratinį pasaulį, kad bolševizmas jau seniai nebeteko savo idejinės jėgos ir išvirto i grynai rusišką imperializmą. Nors bolševizmas dar tebesidangsto darbo žmonių užtarytojo kauke, bet tikrenybėje pačioje bolševizmo tėvynėje Rusijoje, darbininkas daug daugiau yra pavergtas, negu taip vadinamuose kapitalistiniuose kraštuose.

Kokios specialios lietuvių pareigos

Lietuvių tautos iševijva, šiame pasauliniame konlikte gali ypatingai daug nuveikti, nes:

1) mūsų skaičius gana didelis; 2) mūsų intelektualinės jėgos labai gausios; 3) lietuvių gabumai, darbštumas ir tvarkingumas imponuoja kitų tautų žmones ir 4) mūsų tautos kentėjimai žadina užuojautą, ir pagarbą pavergtiesiems.

Ko ypatingai mums šiandien reikia, tai perplanuoti ir naujoms, griežtai pakitėjusioms politinėms sąlygoms, pritaikinti Lietuvos vadavimo darbą.

Savo veiklą turime labiau centralizuoti ir veikti pasauliniu mastu

Iki šiol Lietuvos vadavimo našta ant pečių nešė daugiausiai Jungtinių Amerikos Valstybių lietuviai, nes didžiausias Lietuvos iševijvos nuosimtis kaip tik apsigyveno Jungtinėse Valstybėse ir mūsų ekonominis pajėgumas leido mums išvystyti platesnę Lietuvos gelbėjimo akciją. Pagaliau Amerikos Jungtinės Valstybės buvo ir tebėra pajėgiausias ir ištikimiausias Lietuvos laisvės ir suverenumo gynėjas. Bet neužligo visa tarptautinė politika keisis. Pasaulinės jėgos svoris bus nuimtas nuo JA Valstybių pečių ir perkeltas ant visų Jungtinių tautų. Ir Lietuvos vadavimo byla nuo šiol įgaus labiau tarptautinį pobūdį.

Aukščiausiam tautų orakule visos tautos, didelės ar mažos, turės lygų svorį ir sprendimo galia. Pagaliau Jungtinių Tau-

tų valiai ir sprendimams vykdyti bus suorganizuota tarptautinė kariška jėga. Atsivėlgiant i kitęjančias tarptautines sąlygas, mes lietuviai turime labiau sucentralizuoti savo jėgas ir pasauliniu mastu dirbti Lietuvos vadavimo darbą. Jeigu iki šiol Lietuvos gelbėjimo akcijoje svarbiausį vaidmenį vaidino Amerikos Lietuvių Taryba, tai netolimoje ateityje tos pareigos turės atitekti Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Centru.

Todėl nedelsiant tokį Centrą turėtumėm suorganizuoti. To reikalauja Lietuvos gelbėjimo darbas ir pakitėjusios tarptautinės sąlygos.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės padaliniai — Kraštų Tarybos, diriguojamos vieno pasaulinio centro, galėtų labiau suderinti savo veiklą Lietuvos gelbėjimo akcijoje ir atsiektų žymesnių rezultatų. Pavyzdžiui Jungtinių Tautų susirinkime, kuri nors, kad ir nedidelė valstybėlė — to garbingo sambūrio narys, sutiktų oficialiai iškelti skundą prieš Lietuvos pavergimą — Sovietų Rusiją. Kokią dėkinga dirva atsirastų veikti Pasaulio Lietuvių Bendruomenės padaliniais — Kraštų Taryboms, netik Amerikoje, Anglijoje, bet ir Kanadoje, Brazilijoje, Australijoje, Argentinoje, Veneculoje, Kolumbijoje ir daugelyje kitų vietų, kur tik didesnis lietuvių gyventojų skaičius yra susibūręs. Jie veikty savo valdžias, kad jos palaikytų Lietuvos skundą. Paskėmėje tokios vieningos pasaulinės akcijos, gal būt Lietuvos skundas, Jungtinių Tautų susirinkime, būtų įrašytas i darbų tvarką ir pagrindinai rišamas. Koks neapsakomai didelis politinis laimėjimas. Tai tik viena iš daugelio galimybių, ką galėtų, netolimoje ateityje, atlikti gerai vairuojama pasaulinio masto lietuvių organizacija.

Trukdymas tokiai organizacijai susikurti yra kartu trukdymas planingo Lietuvos vadavimo darbo. Laikiniai einantis Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Centro pareigas — VLI Kas turėtų nedeldamas persikelti Amerikon ir iš čia diriguoti pasaulinę Lietuvos išlaisvinimo akciją.

AŠ DARAU VISA, LIETUVOS GEROVEI

(Atkelta iš 3 pusl.)

Romos. Pasikalbėjimas užėmė apie 15 min.

Birželio mėn. 13 d. nuėjome aplankyti Lietuvos reikalams referentą, mons. Luigi Poggi (Luידzi Podzdži). Labai malonus ir paslaugus vyras, Lietuvos reikalus žino gerai. Sužinojęs iš pasikalbėjimo, kad dar nesam buvę pas mons. Montini, tuoj parūpino mums pas jį audienciją. Jis liekno kūno, vikatinio amžiaus, sudvasinto veido vyras. Priėjęs prie mūsų maloniai pasisveikino ir pradėjo klausinėti apie visą Lietuvos lietuvių iševijvą. Jam rūpėjo visa. Iš statomų klausimų buvo aišku, kad jam yra žinomas dabartinis lietuvių gyvenimas Lietuvoje ir tremtyje. Į visus jo klausimus buvo paaiškinti ir išskirti mums rūpimi reikalai. Pasikalbėjimas, kuris nusitęsę gana ilgai buvo įteiktas raštas su konkrečiais pageidavimais. Tas raštas jam buvo pasiūstas tuoj sugrįžus iš

TĒVYNĖ

Petras Babickas

Pavasari, kai švinta naujos dienos
Ir rudenį, kai medžiai rausta nuo šalū, —
Minu aš vieškelius ir pievas ir rugienas,
Tavęs, tėvyne, sveikinti einu...

Lenkiuos aš tau, tėvų šventoji žeme,
Kaip vaikas motiną, bučiuoju aš tave, —
Vėl žvilgsniai drąšūs man ir mintys dangų remia
Nors aš — tik dulkė tavyje...

Šiandien, kai stovi tu naujos buities kely
Ir savo ateičį įzelgti toliuos nori,
Atsimenu tuos mūsų kaimo vyrus,
Kurie birželyje išėjo savanoriais...

Išėjo daug jų... Daug jų nebegrįžo...
Ir niekad nebegrįš, nors — gyvi mumyse,
Bet ar dėlto laukuos vėl dunkso nauji kryžiai,
Kad liūdesio būtų palaužta mūs dvasia?

Kaip marių tolumoj mažutis žvejo luotas
Vis jungias su krantu minties gyva gija,
Supratome: tik laisvės vainikuotas
Lietuvis rado prasmę butyje!

NAUJAS KOVOS BŪDAS

Po Korėjos pamokos amerikiečiai planuoja ateinančiose kovose sustiprinti partizaninį judėjimą prieš užnugaryje. Specialūs daliniai dabar yra ruošiami vietinių partizanų suorganizavimui ir jų rėmimui. Jau yra paruošta ir slapta pro-

grama paruošti specialios aviacijos komandoms, kurių uždavinys bus atakuoti prieš strategines vietas — karo ir pramonės centrus. Spėjama, jog parašutininkai su savim gabensis ir atominis sprogmedžiai yra paruošta ir slapta pro-

İSRINKIT JOE FERGUSON JAV senatorium

Jis stoja už...

- Užsienio politiką, kuri sustabdytų komunizmą.
- Teisę į darbą nežiūrint rasės, tikybos, ar tautybės.
- Karo išnaudojimo ir aukštų kainų galą.
- Tinkamus butus kiekvienai amerikiečių šeimai.
- Pakankamai aukšto mažiausio atlyginimo įstatymą.
- Teisingo darbo vadovavimo įstatymą.
- Visuotinę medicininę apsaugą kiekvienai šeimai.
- Tinkamas mokyklas amerikiečių vaikams.

İSRINKIT JOE FERGUSON

"İs žmonių... dėl žmonių"

Balsavimas LAPPKRIČIO 7 D.

X Joseph T. Ferguson
Demokratas

Rekomenduoja: Suvienyty Ohio Darbininkų Sąjunga

Iš Vatikano sferų buvo dele-

gacijos aplankyti dar žymūs ir mums svarbūs asmenys — kardinalas Pizzardo ir arkivyskupas Samore.

Kardinolas Pizzardo skaitomas vienu įtakingiausių Kardinalų ir be to, jis laikomas lietuvių globėju ir Lietuvos dideliu prieteliu. Nesą to lietuviškojo reikalo, kurio jis neparemtų ir nepalaikytų. Kardinalas Pizzardo vyras nejaunas, mažo ūgio, bet nepaprastai judrus. Amžiaus naštos tas vyras dar nejaucia. Po trumpo pasikalbėjimo, nes skubėjo pas Šv. Tėvą su Pietų Amerikos reikalais, jis mus nuvedė i Katalikų Akcijos nuolatinę parodą, įrengtą tuose pačiuose Kongregacijos rūmuose ir pa prašė pakviest mums lietuvių, kuri turėjo mums tą parodą aprodyti. Netrukus pasirodė ir kita lietuvių. Tai Margarita Macevičiūtė, tos kongregacijos tarnautoja. Ji mums parodė visą parodą. Joje yra ir lietuviškas skyrius jos pačios suorganizuotas. Skyrius varganas

Suorganizuotas nelaimių metu.

Daug kas tad ir negali būti Delegacijos lankymosi metu Romoje buvo ir mūsų didelis bičiulis mons. Samore, buv. kokį laiką Kaune nunciatūros narys, vėliau diplomatinėse pareigose dirbo JAV, kur taip pat su lietuviais gyveno artimai, pagaliau iš ten buvo paskirtas i Kolumbiją nunciju. Ta proga buvo atsilankęs Romoje gauti reikiamų instrukcijų ir pakeltas i arkivyskupas. Naujasai Kolumbijos nuncijus pažadėjo visur ir visada remti Lietuvą, ir lietuviškuosius reikalus ir paimti savo globon Kolumbijoj atsidurusius lietuvius.

Tuo mūsų misija su Vatikano buvo baigta. Aš ją laikau šimtaprocentiniai pavykusia. Visame Vatikane pradedant Šventuoju Tėvu ir baigiant mūsų sutiktū mažiausiu monsinioru patirta tik meilė, užuojauta, pritarimas, paslaugumas ir suraminimo žodis. Tai visa parodo, kaip arti širdies Lietuvos skyrius jos pačios suorganizuotas. Skyrius varganas

SIMUI KIMUČIUI 66 METAI

Visiems homesteadiečiams yra žinomas varg. Simas Kimutis, kuris 29 metus išvargonininkavo Šv. Petro ir Povilo liet. parapijoj, bet nedėkingas gyvenimas greitai žmogų nustumia į šalį. Taip atsitinka beveik su visais: kol sveikas, dirbi išsijuosęs, tai geras, bet kokios nelaimės, kada negali savo pareigų atlikti, jau nereikalingas; niekas neprisimena. Taip atsitiko ir su pirmuoju Homesteado klebonu, kun. St. Čepanoniu. Kas apie jį šiandien kalba? Niekas. Gal vienintelis kun. E. Vasiliauskas dar kapą aplanko. Visi gerai žino, kad kun. S. Čepanonis labai daug pasidarbo savo parapijai ir lietuvių tautai, dėl kurios jis ir savo sveikatą paaukojo. Po I karo Lietuvos prisikėlimo bandė vien Homesteado liet. parapijoj buvo surinkta \$24.000.00.

Nieko stebėtino, kad S. Kimutis nukentėjęs automobilio katastrofoje, negalėdamas toliau arnybos tęsti, užleido kitam vietą ir "dingo". Ne veltui žmonės sako: "Kas iš akių, tas ir iš atminties".

Atsilankymo pas senąjį vargonininką proga, jo rezidencijon, 2009 West St., teko išsikalbėti, kad jis spalio 28 dieną šventė savo 66 gimtadienį. Šio gražaus amžiaus sukaktį paminint, nors trumpai pažvelkime jo gyvenimą.

S. Kimutis yra gimęs 1884 m. spalio 28 d., Lietuvoje. 1903 m. pradėjo mokyti pas prof. J. Naująjį muzikos; pora metų pavargonininkavęs, 106 m. atvyko į S. Ameriką, (Clevelandą), kur išbuvo iki 1921 m. A. A. kun. S. Čepanoniu prirėkusių vargonininko, jis atvyko į Homesteadą. Čia išbuvo iki praėjusių metų.

Iš pasikalbėjimo matėsi, kad jis yra nuosirdus žmogus, tikras lietuvis; radau jį savo namuose su lietuvišku laikraščiu rankose, gražia šypsena, malonia išvaizda. Visada palaiko visus lietuvių reikalus. Dar pirmininkauja A.L.R. Kat. Susivienijimo Homesteado skyriui. Sielojasi dėl lietuviško žodžio ir muzikos. Visa jo šeima: žmona, 4 dukterys ir du sūnūs puikiai kalba lietuviškai. Turėjo nemažą knygynėlį, kurio dalį atidavė vienuoliams pranciškonams, o likusias knygas savo įpėdiniui, vietos vargonininkui.

Nusiskundė savo sunkia gyvenimo dalia; daug vargęs, kovojęs dėl duonos kąsnio. Šiandien esąs laimingesnis, turįs pastogę ir gerą šeimą, kuri gražiai rūpinasi jo gyvenimu.

Mes šia proga linkime dar daug metų laimingai išgyventi ir lietuvių nepamiršti. J. St.

VISI VAŽIUOJAME Į "LIETUVIŲ ŽINIŲ" BANKETĄ

"Lietuvių Žinių" metiniai banketai visuomet buvo publikos mieliai lankomi, nes į tuos banketus susirenka publika iš plačiausių Pittsburgho apylinkių. Čia kartais sutinki draugą, giminaitį ar pažįstamą, kurio nesi matęs per daugelį metų. Ir šįmet į 8-tąjį "Lietuvių Žinių" banketą rengiasi važiuoti minios žmonių.

Jei nesi dar nusipirkęs banketo bilietą, paskubink užsisakyti telefonu, pašaukiant "L.Ž." redakciją HE 1-3121.

Banketo šeiminkės žada patiekti labai skanią ir sočią kalakūtenos vakarienę, pavargę pasiklausysime gražių lietuviškų dainų, visai naujų dar nedainuotų "radio dėsės" kupletų ir šiaip pamatysime įvairių pamarginimų. Kas bus ištroškęs, A. Keraitis turės apatinėje salėje įvairių gėrimų, o šokių mėgėjai galės smagiai pasišokti prie geros lietuviškos muzikos. Būkime bankete punktualiai 4-tą valandą, nes pradėsime be pavėlavimo.

Iki pasimatymo su visais atei- nantį sekmadienį, lapkričio 5 d. "Lietuvių Žinių" bankete, S. Side, Šv. Kazimiero parapijos salėje.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS

Pittsburgho skyriaus posėdyje, įvykusiame pereiną trečią dieną, buvo nutarta Lietuvos Nepriklausomybės — Vasario 16-tos dienos šventę minėti vasario 10-tą dieną. Kalbėtoju pakviestas neseniai atvykęs iš tremties Dr. Domas Jasaitis, buvęs Lietuvos Raudonojo Kryžiaus pirmininkas.

SERGA ŽMONĖS

Nepaprastai atšilęs rudens oras, šiuo metų laiku yra pavojingas. Daug žmonių serga. Neperseniausiai iš ligoninės grįžo sustiprėjusi ir baigia sveikti nuoširdi lietuvių draugijų veikėja p. V. Količienė.

Šiomis dienomis buvo sunkiau apsigūsi ir gulėjo ligoninėje kita mūsų visuomenės žymi ir pasižventusi veikėja p. B. Pivariūnienė.

TARNYBA MOTERIŲ

Šeimyna su dviem vaikučiais nori pasisamdyti vidutinio amžiaus moterį, kuri prižiūrėtų namų apivoką ir pagalbą su vaikučiais. Dėl atlyginimo telefonuokite — PE. 1-2894.

LIETUVIŲ DRAUGIJŲ ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMAS

Visų Pittsburgho lietuvių draugijų atstovų metinis suvažiavimas nutarta šaukti paskutinį sausio mėnesio sekmadienį ateinančiais metais. Po suvažiavimo delegatams bus surengta bendra vakarienė.

BALFO IR TARYBOS PIKNIKAS DAVĖ PELNĄ

Rugpjūčio mėn. įvykęs, bendrai BALF ir Tarybos ruoštas, piknikas davė gryno pelno apie 400 dolerių. Tos dvi draugijos pelną pusiau pasidalino.

SOUTH SIDE

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJA

Povilas Adomaitis, iš Larkins Way, serga ir guli South Side ligoninėje.

Martynas Jakucionis po pavykusios operacijos guli Presbyterian ligoninėje.

Švento Kazimiero mokyklos motinų klubas spalio mėn. 30 d. turėjo halloween party mokyklos naudai.

Spalio 31 d. Šv. Kazimiero kapinėse palaidota Julia Tamušaitis, 49 m. amžiaus.

Phone, FEderal 1622

HASER

Funeral Home

AMBULANCE SERVICE

Mes esame dėkingi už jūsų biznį

512 Chartiers Avenue
McKEES ROCKS, PA.

KRAUS

THE JEWELER

V. J. KRAUZYLYS, Savininkas

1816 Carson Street
PITTSBURGH 3, PA.

EVERGLADE 4850

PARDUODAMI NAMAI

Pradinis įmokėjimas \$400.00

Sylvan Ave. Hazelwood, 5 kambariai ir vonia, mūro namas, bendra siena su kaimynu. Kaina \$4500.00. Mėnesinis įmokėjimas \$48.00 mėnesiui, įskaitant nuosimčius ir taksus. Gold Real Estate Co. 417 Grant St. CO. 1-4703.

Pradinis įmokėjimas \$300.00

Chance Street, Hazelwood 5 kambariai ir vonia, mūro namas, bendra siena su kaimynu. Kaina \$3250.00. Mėnesiniai įmokėjimai \$40.00, įskaitant nuosimčius ir taksus. Gold Real Estate Co. 417 Grant St. CO. 1-4703.

NORTH SIDE

Pranas Valkauskas, iš North Side, mirė spalio 28 d., o iškilmingai palaidotas Šv. Kazimiero kapinėse spalio 31 d. Gedulingose pamaldose atlaikytos Šv. mišios. Palaidojo kun. kleb. Misius. Pamaldose dalyvavo kun. kleb. M. Kazėnas, mirusiojo geras bičiulis.

ESPLEN

"Lietuvių Žinių" šaunus metinis banketas jau nebetoli. Teko patirti, jog į jį žada vykti gausus espleničių lietuvių būrys. Norintieji dalyvauti skubėkite įsigyti bilietus pas šiuos asmenis: inž. A. Mažeiką, A. Paleckį, Joną Globį, Oną Kučiūniene, Joną Podžiuką ir Marę Astrauskienę.

Praeitą antradienį (spalio 30 d.) Espleno vyčiai suruošė nepaprastai linksmą ir gyvą Halloween vakarą. Plačiau apie jį bus kitame "L.Ž." numeryje.

Espleno Šv. Vincento parapijos lietuviai energingai ruošiasi dideliame kalakūtenos ba-

liui, kuris įvyks lapkričio 19 d. (sekmadienį), 3 val. po pietų Šv. Vincento parapijos mokyklos salėje.

Lietuvių kalbos mokyklėle Esplene labai gražiai dirba lietuviškojo auklėjimo darbu. Mokyklėle vadovauja mok. Stasienė. Jos daugumą mokinių sudaro senųjų Amerikos lietuvių vaikai. Pamokos vyksta šeštadieniais 2,30 val. po pietų. Mokyklėle yra didžiai vertingas veiksnys Pittsburgho kultūriname gyvenime.

Nuosirdus "Lietuvių Žinių" rėmėjas Antanas Urbonas savo jaukią užėgą dabar dar labiau pagražino; tiek iš vidaus, tiek iš lauko.

Espleno lituanistinės mokyklės mokinė Irma Stasytė praeitą sekmadienį labai gražiai padeklamavo keletą eilėraščių per T. Pranciškonų vedamą lietuvių katalikų radio pusvalandį. Radio pusvalandžio klausytojai Esplene tomis deklamacijomis labai patenkinti ir pageidauja daugiau panašių programų.

Koresp.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA

KIEKVIENĄ SEKMADIENĮ IŠ

DIDŽIULĖS PITTSBURGH RADIO STOTIES

W. P. G. H.

NUO 1 VAL. IKI 1:30 PO PIETŲ

Nustatykite savo Radio ant numerio 1080

Programos vedėjas Povilas Dargis

C. K. PIKIEL

General Insurance

Notary Public

Marriage Licenses

Auto Licenses

Business Broker

WE SPECIALIZE IN TAVERNS

121 So. 22nd St. -:- Pittsburgh 3, Pa.

S. S., PITTSBURGH, PA.

Phone EVERGLADE 1-2300

Atvykę į South Side—

Visuomet atsilankykite į

FLORENT RODGERS CAFE

136 South 21st Street -:- Pittsburgh 3, Pa.

Malonesnės vietos niekur nėra. Turime lengvų

užkandžių ir visokių gėrimų.

Iron City Clock Hospital

JOHN KAMARAVSKAS
Lietuvis Laikrodininkas

—Expert Repairers—
CLOCKS—WATCHES—JEWELRY

2120 Forbes St., Pittsburgh, Pa.
Tel.: AT. 7399

A. L. WENSLOVAS

LIETUVIS GRABORIUS

LAISNIUOTAS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Nauja moderniška koplyčia dyka visiems. Kreipdamiesi į mus turėsite mandagų ir sąžiningą patarnavimą

TEL. HEMLOCK 1-0203

2128 Carson Street

S. S., Pittsburgh, Pa.

LET'S VOTE REPUBLICAN AND KEEP THESE BENEFITS WE HAVE WON!

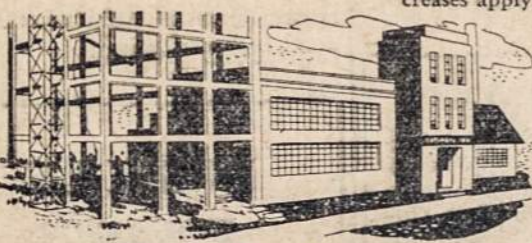

New Jobs

Industrial employment and production has never been as high as under the administration of Governor Duff. More than 60,000 jobs were added in industry, with payrolls fattened by \$1 1/2 billion in the first two years of the present administration. This means extra business for all.

Benefits to Labor

Labor has benefited under the program sponsored by Governor James H. Duff and enacted by Republican legislatures in several ways. State Compensation laws have been revised to help the unemployed, the injured, the sick and the physically handicapped. Unemployment Compensation has been upped from \$20.00 to \$25.00 a week—payments are made for 24 weeks instead of 20 as before. The same increases apply to those injured.

More Business

In less than four years of the Duff Administration 29,022 new firms of all kinds have been established in the State. This required the investment of \$2 1/2 Billion in plants and equipment. Truly a good sign that industrialists consider the Republican policies sound and helpful. John S. Fine has promised to continue these policies.

Better Roads

Pennsylvania's highway program leads the 48 states; more money spent on farm-to-market roads and main highway systems than any other administration. Turnpike extension of 167 miles under construction. Penn-Lincoln Parkway, Point Park, West-End By-Pass and other improvements are under way.

No matter how you are registered you can

keep on winning Better Living with

DUFF-FINE

VOTE STRAIGHT REPUBLICAN

November 7th

Charles K. Pikiel, Chairman,
Lithuanian Republicans of
Allegheny County

VISI KLAUSO LIETUVIŠKŲ RADIO PROGRAMŲ TRANSLIUOJAMŲ IŠ

WMCK — 1360 KILOCYCLES, MCKESPORT, PA., STOTIES

Lietuvių Radio Žinių programa transliuojama kiekvieną sekmadienį 1:45 val. po pietų. Jai vadovauja Tėvai Pranciškonai. Kiekvienoje programoje yra religinė ar kultūrinė paskaitėlė, įvairios žinios, gerai paruošti montažai ir gražios lietuviškos dainos, dėl to visi mielai klausosi ir gėrįsi.

Jeigu turite ką nors paskelbti, pasveikinti ar pareikšti užuojautą, tai savo pranešimus siųskite: Franciscan Fathers, St. Anthony's Church, Box 246, Bridgeville, Pa., telefonas: Bridgeville 41.

Lietuvos Vyčių, Knights of Lithuania, Radio Valandėlė. Pasibaigus Lietuvių Radio Žinių programai, kiekvieną sekmadienį iš tos pačios WMCK — 1360 kilocycles stoties 2:10 — 2:25 val. Pittsburgho apskrities Vyčiai transliuoja įdomią programą, susidenčią iš kalbų, žinių, lietuviškos muzikos ir dainų.

Jei norite šioje Radio Valandėleje skelbtis kreipkitės: Knights of Lithuania, 2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.

Kas nors netvarkoj... muziko galvoj?

Didelis išpardavimas daugelio vertingų muzikos dalykų už pusę kainos.

1. Parduodamas liet. muzikos archyvas, susidedantis iš 5000 spausdintų dainų; 2000 giesmių; viso 200 knygų. Visos knygos aptaisytos, sudėstytos alfabetine autorių tvarka. Muzikos leidinių datos prasideda nuo 1902 m. iki 1948 m. Kas šiuo reikalu interusuotųsi jau yra padarytas ir kūrinių katalogas. Kaina \$500.00. Neatsiradus pirkėjo viską iš karto nupirkti, bus išparduodama atskiromis knygomis.
2. Yra išėjęs naujas dainų rinkinys "Dainų Gijos", kuriame telpa 42 naujausi kūriniai solo, duetų, trio ir chorams. Kaina \$2.50.
3. Galima gauti dar devynių rūsijų lietuviškų rekordų (plokštelių), Brazilijoje choro įdainuotų: Trijų seselių, Savanorių maršas, Vakarinė daina, Pavasarėlis, Dunda griautiniai, Nurimk sesut, Kaip rožių žiedai, Lietuvaiteis valsas, Daug, daug dainelių, Laimutė (folkstrotas) ir kitos dainos, bei muzika. Vieno rekordo kaina: \$1.00.
4. J. Stankūnas duoda muzikos pamokas savo rezidencijoje ir vyksta pas mokinį į namus. Priklauso nuo susitarimo. Visais reikalais kreipkitės: J. Stankūnas, 323 E. 13th Ave. Homestead, Pa.

Lietuvių Žinios

CLEVELANDO ŽINIOS

AMERIKOS KATALIKŲ MOTERŲ KONGRESAS

Spalio 14 — 18 dienomis, Clevelande posėdžiavo 25-sis Amerikos Katalikų Moterų Kongresas, sutraukęs tūkstančius delegačių iš visos plačios Amerikos. Posėdžiai vyko public auditorium ir Statler viešbutyje. Svarbią paskaitą: Talko principai, kongrese skaitė San Antonio Arkivyskupas, Jo Ekselencija Robert E. Lucey.

Lietuvių Katalikų Federaciją Kongrese atstovavo ir kalbą pasakė p. Juzė Daužvardienė iš Chicago. Gaila, kad Lietuvių Katalikų Moterų Sąjunga neatsiuntė savo oficialių atstovių.

Mūsų jaunos katalikės moterys — veikėjos ir Vyčių organizacijai priklausančios mergaitės turėtų būti tokiose kongresuose dalyvauti, kur galima labai daug ko išmokti ir tuo pačiu gražiai reprezentuoti lietuvių tautą.

IŠ LRKSA 142 KUOPOS VEIKLOS

LRKSA 142 kuopos susirinkimai įvyksta kas antrą kiekvieno mėnesio ketvirtadienį. Pastarasis susirinkimas įvyko praeitą ketvirtadienį 7.30 val. Šv. Jurgio parapijos mokykloje. Aptarus einamuosius reikalus, buvo kalbėti rengiamo vakaro klausimais. Kuopos rengiamas vakaras įvyks lapkričio 25 d. 7 val. Šv. Jurgio parapijos salėje. Vakaro bilietų tvarkytą paskirta vicepir. Vl. Šukienė, vakaro komisijos pirm. P. Glugodiene ir išd. T. Česniene. Komisijos nariai yra B. Bacevičienė ir J. Venslovas. Vakaro rė-

šėjais įsirašė Jonas Žiaunis, kuopos pirm., A. Vyšniauskas, J. Alekna, P. Greičiūnienė, Leonardas Dučmanas ir R. Vitonienė.

Visi kuopos nariai ir svečiai nalonai kviečiami tame koravimo vakare dalyvauti. Vakaro dalyviams prie įėjimo ir loimo metu bus dovanos. Kores.

PAVYKĖS KORTAVIMO VAKARAS

Moteryų Sąjungos 26 kuopos surengtas kortavimo vakaras pavyko labai gražiai, nes nuosirdžios sąjungietės susirinkusias svečius labai gražiai primė. Vakaro rengimo komisijoje, vadovaujamoj O. Steplionienės dalyvavo O. Narbutienė, F. Pauliukiaucienė, B. Williamienė ir G. Ivanauskienė.

Kuopa nuosirdžiai dėkoja zausiemis rėmėjams už paaudėjimą dovanų ir svečiams už atsilankymą. Šio vakaro, įvykusio spalio 21 d., pelnas yra skiriamas Šv. Jurgio parapijai.

J. T. Fergusono 8 punktai

Demokratų kandidatas į Ohio senatorius Joseph T. Ferguson tautininkų reikalų tvarkyme laikosi 8 punktų. Už juos jis žada kovoti ir savo pažadus, duotus balsuotojams, įsistėti.

„Aš neturiu jokių slapstų sutarčių su jokia organizacija, — pareiškė J. T. Ferguson. — Kaip JAV senatorius aš dirbsiu visos tautos gerovei ir nepataikiausiu jokiai grupei“.

Štai jo punktai:
Pirmas — Komunizmas turi būti nugalėtas netik kovos lauke, bet ir idejiniame fronte. Mes turime dirbti, kad niekas pasaulyje nesaltų, nebadautų ir turėtų darbą.
Antras — Konstitucija kiekvienam amerikiečiui nežiūrint jo rasės, tiktoby ar tautybės garantuoja teisę į darbą. Tačiau yra pavienių žmonių ir korporacijų, kurie to nepripažįsta. Aš stengsiuos pvesti įstatymą, kuriame toki dalykai bus baudžiami.
Trečias — Mes neturime prileisti, kad mūsų karių sąskaiton Amerikoje atsirastų nauji milijonieriai.
Ketvirtas — Kiekviena amerikiečio šeima turi turėti tinkamą butą.
Penktas — Mažiausias mokeskis turi būti pakankamai aukštas.
Šeštas — Mums yra reikalingas tinkamo darbo vadovavimo įstatymas.
Septintas — Visuotinė medicina neapsaugo mes turime apsaugoti kiekvieną amerikiečio šeimą.
Aštuntas — Mes turime taip pat stengtis, kad mūsų vaikai mokytųsi mokyklose, kuriose mokytų gerai apmokami ir gerai paruošti mokytojai.

rasės, tiktoby ar tautybės garantuoja teisę į darbą. Tačiau yra pavienių žmonių ir korporacijų, kurie to nepripažįsta. Aš stengsiuos pvesti įstatymą, kuriame toki dalykai bus baudžiami.
Trečias — Mes neturime prileisti, kad mūsų karių sąskaiton Amerikoje atsirastų nauji milijonieriai.
Ketvirtas — Kiekviena amerikiečio šeima turi turėti tinkamą butą.
Penktas — Mažiausias mokeskis turi būti pakankamai aukštas.
Šeštas — Mums yra reikalingas tinkamo darbo vadovavimo įstatymas.
Septintas — Visuotinė medicina neapsaugo mes turime apsaugoti kiekvieną amerikiečio šeimą.
Aštuntas — Mes turime taip pat stengtis, kad mūsų vaikai mokytųsi mokyklose, kuriose mokytų gerai apmokami ir gerai paruošti mokytojai.

rasės, tiktoby ar tautybės garantuoja teisę į darbą. Tačiau yra pavienių žmonių ir korporacijų, kurie to nepripažįsta. Aš stengsiuos pvesti įstatymą, kuriame toki dalykai bus baudžiami.
Trečias — Mes neturime prileisti, kad mūsų karių sąskaiton Amerikoje atsirastų nauji milijonieriai.
Ketvirtas — Kiekviena amerikiečio šeima turi turėti tinkamą butą.
Penktas — Mažiausias mokeskis turi būti pakankamai aukštas.
Šeštas — Mums yra reikalingas tinkamo darbo vadovavimo įstatymas.
Septintas — Visuotinė medicina neapsaugo mes turime apsaugoti kiekvieną amerikiečio šeimą.
Aštuntas — Mes turime taip pat stengtis, kad mūsų vaikai mokytųsi mokyklose, kuriose mokytų gerai apmokami ir gerai paruošti mokytojai.

TRUMPAI

° Mirė Mykolas Paulauskas, gyv. 1371 Russell Rd. Paliko iudiničią žmoną, 3 vaikus ir anūkus. Po pamaldų Šv. Jurgio bažnyčioje, palaidotas Kalvarijos kapinėse.
° Serg. M. Leonardas Katalinas, Julės ir Jono sūnus, gyv. St. Clair Ave., iš Korėjo buvo grįžęs savaitė atostogų. Šiuo metu jis vėl yra Korėjoje, kur kovoja prieš bolševikus.
° Alfredas Jačkus, vienturtis našlės Barboros Jačkienės sūnus, vienas iš pavyzdingiausių katalikiškai išauklėtų jaunųjų žmonių dienosimėse į Dėdės Samo kariuomenę.
° Juozas ir Kataryna Skarnuliai nuo Witney Ave., prieš keturą dienų šventė 40 m. vedybinių gyvenimui sukačė. J. K. Skarnuliam yra seni vietos gyventojai, pavyzdingai išauginę 3 dukteris ir du sūnus. Ta proga praeitą sekmadienį Šv. Jurgio bažnyčioje buvo atlaikytos iškilmingos Šv. Mišios.
° Mrs. A. Vilčinskienė sunegalavusi keletą dienų gulėjo ligoninėje. Dabar jau pasveiko ir jaučiasi visai gerai. M. D.

Žymūs žmonės apie Taftą

Sintas geriausių Washingtono laikraštinių ir radio komentatorių išrinko Robert A. Taft „senatorium, kuris daugiausia rūpinasi krašto gerove“. Tokį patį titulą jam suteikė ir žinomojo žurnalo „Look“ bendradarbi. Gi „Pageant“ žurnalas jį išrinko geriausiu senatorium.
Daug palankumo sen. Taftas laimėjo iš įvairių politinių vadų savo garbingumo ir nuosirdumo.
Buvęs Ohio gubernatorius George White, demokratas, neseniai apie R. A. Taftą pareiškė: „Yra didelis dalykas turėti senatorių, kuris nėra demagogas, bet pasako tai, ką jis tiki; ar tai būtų populiariau, ar ne“.
Robert A. Tafto kandidatareminia daugelis garsių amerikiečių, staj jį tik keletas: Louis Bromfield, Pulitzerio laureatas, romanistas, rašytojas; Illinois senatorius Paul H. Douglas, demokratas; žurnalistas George Sokolsky; redaktorius Graham Patterson ir kt.

AUSTRALIJOS KEISTENYBĖS

Minint Australijos gyvūniją lenka prisiminti didžią jūros vėžį, kuris sveria ligi 220 kg. ir yra apie 1,5 m. skersmens. Šito vėžio žnyplės žmogaus ranką ar koją nukerpa nelyginant siaudą. Keisčiausias Australijos vandens gyvis tačiau yra vad. dugongas. Jis yra tuo ypačingas, kad jo liemuo panašus žmogaus, tik su žuvies uodega. Jo snukis labai baurus, turinti kai kuriuos žmogaus

BRONIUS ZUMERIS

veido bruožus, o balsas nejuokus — tarytum skundžiantis ar dejuojantis. Žinomas Australijos dingo yra laukinių tapės naminis šuo. Jis yra gudresnis už lapę ir labiausiai žmogaus vengiantis gyvis Australijoje. Todėl jį pamatyti yra labai sunku. Dar yra paukštis panašus į mūsų varną, bet rėkia kaip avis. Lietuviai juos prastai vadina skraidančiomis avimis. Didžiausias rėksny. Australijoje yra kukabara, kuriai balso gali pavydėti ne viešas dainininkas.
Iš žmonių gyvenimo paminė šie netolimos praeities vaizdai. 1789 m. vienas iš pirmųjų Australijos kolonistų — nusikaltėlių rašo: „...nakojo ne medžių drėvėse ir virėme naista katile su mediniu duguliu. Duonos gaudavome dienai po 5 uncijas (143 gr.), o sriubą virdavome su žole ir laukiniais šunimis. Aš dažnai matydavau laidojant pusgyvius tremtinus, kurie paskutiniu momentu atbudę maldaudavo savo duobkasių pasigailėti...“
Pasutinis britų tremtinis Aus-

traliijoje Samuel Speed mirė 1938 m. Perth'o miesto senelių prieglaudoje.
Prie Port Artur'o miesto (Tasmanijos saloje) randasi „tylos“ kalėjimo griuvėsiai. Čia buvo laikoma didžiausia įmonoma tykla, nes kalėjimo sienos ir grindys buvo išklotos meltais. Kaliniai sėdėdavo atskirose vienutėse, tamsoje su nieku nesikalbėdami ir nieko negirdėdami. Tokiu būdu jie greit išprotėdavo ir apakdavo.
Toongabbie (netoli Parramata) buvo moterų sunkių darbų stovykla, kuri savo žiaurumu konkuravo net Port Artur'ą. Čia moterys nešėjo medines apikakles prikaltas vinių. Dar šiandien prie Windsor kelio stovi puiki sodyba, kuriai akmeninės moterys suvilko karukais net iš dabartinio Sydnėjaus centro.
1811 m. į Sydnėjaus miesto turgaviatę, farmeris Ralph Makin atsivedė virvute už kaklo pririštą savo žmoną ir ją pardavė Thomui Quires už 16 svarų ir kelis jardus medžiagos...
(Pabaiga)

VOTE FOR IMPROVING MUNICIPAL AIRPORT

Aerodromo pagerinimo Komitetas, Clevelando Skelbimų Klubas

CARUSI PASITRAUKĖ

Washington — DP komisijos pirmininkas Ugo Carusi, spalio 6 d. įteikė Baltiesiems Rūmams prašymą atleisti jį iš tų pareigų, kuriose jis išbuvo nuo 1948 m. — tos komisijos įkūrimo. Ugo Carusi, anksčiau buvo dar imigracijos ir naturalizacijos komisionierius prie Jungt. Valstybių Attorney General, atsiskakė pareikšti, priešasties, dėl kurių jis pasitraukė iš valdžios tarnybos.
Ugo Carusi buvo labai palankus tremtinams imigrantams.

Andriulis, gyvenęs Chicagoje. Areštuotieji būsią uždaryti Elis saloje iki paaiškės jų deportacijos galimybė.

Pagal neseniai kongreso priimtą vidaus saugumo įstatymą vakar jau buvo paskutinė diena registruotis ir visiems komunistų partijos nariams, bet, rodos, dar nė vienas to nepadarė. Tai įstatymu daliai vykdyti prezidentas paskyrė 5-ių asmenų komisiją.

PASIRAŠYK, DRAUGE
Vakariečiai išvažiuodami iš Berlyno automobiliais dažnai turi pasirašyti ant sienos įvairių dokumentų. Bet sovietai be kitų dokumentų beveik visiems duoda pasirašyti ir Stockholm taikos peticiją. Įvairūs aukšti pareigūnai, pripratę prie sovietiškos tvarkos dažnai ją pasirašo, nes tų parašų visur reikalaujama šimtais. Tuo būdu apgaudinėjami žmonės, komunistai kuria pasaulinę taiką.

Andriulis areštuotas išstrėmimui namo

WASHINGTON, spalio 24. — Teisingumo departamentas praneša, kad pradėti areštai pačių aktyviausių komunistų sveltimšalių, kuriuos norima išstremti iš Amerikos. Pirmą sąrašą sudaro 86 asmenų, kurių 10 jau areštuoti. Areštuotų tarpe jau yra ir lietuvis Vincas Moziejui Felvinskui ir jo seseriai Libai Felvinskaitėi (iš Jonavos) priklauso nemažas turtas. Jie patys ar jonaivečiai, kurie Felvinskus pažinojo, prašomi atsikreipti į CONSULATE OF LITHUANIA, 30 North LaSalle Street, Chicago 2, Illinois.

AŠTUONIŲ TAUTŲ TREMTINIAI MINĖJO JT ŠVENTĘ

Jungtinių Tautų 5 metų suaktyvėjimą atitinkamai paminėjo ir Pittsburghe gyveną įvairių tautų tremtiniai. Minėjimą organizavo Kosmopolinis Klubas, kurį sudaro kelios tautų studentai, studijuoją Pittsburgho universitetuose. Jis įvyko spalio 24 d. — JT dieną — YMCAos patalpose Wood Street.

Graži žodžiu minėjimą atidarė Klubo pirmi. Y. Ibrahim, indusas. Gausiai susirinkusią publiką nuosirdžiai pasveikino YMCA atstovas. Po to ilgesni žodį apie Jungtines Tautas tarė Pittsburgho universiteto profesorius Dr. W. G. Nystrom, kuris kartu yra ir universiteto užsienių politikos departamentė direktorius. Sveikinimo kalbas pasakė ir estų, vengrų, latvių, lenkų, rusų, slovakių ir ukrainiečių atstovai. Lietuvių vardu trumpą, uždegantį žodį tarė prof. K. Pakštas.

Meninėje dalyje pirmoji pasirodė lietuvaitė Irena Stankūnaitė (10 metų amžiaus), visus sužavėjusi savo solo dainomis: Kuprevičiaus Lakštingalos dainą, Carlos Gomes „Quen Sabe“? (Kas žino?) — portugaliskiškai. Jaunajai solistai akomponavo jos tėvelis ir mokytojas muz. Juozas Stankūnas.

Su atitinkama menine programa pasirodė ir kitų tautų tremtiniai. Išskirti reikia ir Pensilvanijos DP komisijos nario ir aukšto NCWC pareigūno Paul Casimir energingą prieškomunistinę kalbą.

Pasivaishnę skaniais užkandžiais susirinkusieji turėjo progos ir linksmi pasišokti. Tenka pažymėti, jog šiuo metu vienintelis Pittsburgho dienraštis „The Reporter“ įdejo minėjimo aprašymą ir J. Stankūnaitės nuotrauką. (pd.)

VOTE FOR COUNTY AUDITOR

CURTIS LEE SMITH

The MAN for the JOB!

CITIZENS COMMITTEE W. M. I. ONG, Chairman NOV. 7

Kaip Taft-Hartley įstatymas jus saugo

BEFORE — TO HELL WITH THIS "PUBLIC WELFARE" STUFF. WE STRIKE TOMORROW.

PIRMA — Į pragarą su visa viešąja gerove. Mes rytoj streikuojame.

AFTER — MEN, I DECLARE THIS DISPUTE A NATIONAL EMERGENCY. OUR COUNTRY HAS TO HAVE THIS PRODUCT. STAY ON THE JOB AND LET ME TRY AND GET YOUR UNION LEADERS AND EMPLOYERS TO SETTLE THIS DISPUTE. IF I CAN'T GET THEM TO AGREE WITHIN EIGHTY DAYS, THEN YOU CAN VOTE SECRETLY TO ACCEPT THE LAST OFFER OF SETTLEMENT OR TO STRIKE.

Atiduokit balsą už senatorių Taftą, vėl išrinkit jį į Jungtinių Valstybių Senatą!

ROBERT A. TAFT

REPUBLICAN

Visuotiniai rinkimai 1950 m. lapkričio 7 d.

BALTIEČIŲ LEGIONIERIŲ REIKALU

DP Komisija praneša tebe-gaunanti daugelį paklausimų ryšy su jos nutarimu įtraukti į DP Programą buvusius Baltijos Legijonų narius. Komisija pakartoja, kad š. m. rugsėjo 1 d. priimtas sekantis nutarimas: „The Baltic Waffen SS Units (Baltic Legions) are to be considered as separate and distinct in purpose, ideology, activities and qualifications for membership from the German SS and, therefore, the Commission holds them not to be a movement hostile to the Government of the United States under sec-

tion 13 of the Displaced Persons Act as amended“.
„Baltiečių Waffen SS Daliniai (Baltiečių Legijonai) skaitytini savo tikslais, ideologija, veikla ir narių kvalifikacijomis buvę atskiri ir skirtingi nuo vokiškųjų SS dalinių, ir, todėl, Komisija jų nelaiko buvus Jungtinių Valstybių Vyriausybės priešais DP Įstatymo 13-jo straipsnio, kaip pakeistas, prasme“.
Komisija pastebi, kad kiekvieno eks-legionieriaus prašymas įvažiuoti Amerikon bus sprendžiamas atskirai (on their individual merits).

NAMŲ APŠILDYMAS

DABAR yra patogiausias laikas apšildyti namų apšildymu. Mes parduodame ir irengiame automatiskus moderniskus Gaso Furnasus, įdedame automatiiskus Barber Burnerius ir angliais kūrenamus furnesius ir įvedame automatiskus gazu vandenio šildymui tankus.

TRI-VET APPLIANCE SERVICE Gas and Electrical Appliances Frank M. Orpse-Urbšaitis, Ved. 6921 Wade Park Avenue Tel. UT. 1-2750 Nakčia ir sekmadieniais PO. 9548

MULIOLIS INSURANCE and REAL ESTATE

6606 Superior Avenue CLEVELAND, OHIO

Skaitykime „Liet. Žinias“

7123 Wade Park Cleveland 3, Ohio HE 1-8250
"FOR FINER FLOORS"
FRANK BICKOFF & CO.
Didelis pasirinkimas visokių linoleumų, kitokių grindims patiesių, geriausių ir prastesnių, o taip pat ir guminių; Du Pont įvairių rūšių dažų. Ateikite ir pasirinkite, arba skambinkite telefonu. Pagėdaujantiems atsisiūse pavyzdžius. Nuosirdus patarnavimas.

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg., Ofiso Tel. MAain 1773

Norėdami pigiai pirkti namus hent kurioje miesto dalyje ar pašalinuose miesteliuose kreipkitės pas mane, gausit už pigiausią kainą. Taipgi įvairios apdrauos (insurance) reikaluose gausit geriausį patarnavimą.

Sutaisau paskolas dėl pirmo mortgėjo. Patarnavimas ir išplidymas garantuojama.
Kada gaitras sugadina ar apdegina tamstų namą ar fortnečius, dėl pilno jų apkaivavimo kreipkitės telefonu ar asmeniškai.

DELLA E. JAKUBS

LITHUANIAN FUNERAL HOME (Jakubauskienė—Laisniuota Laidotuvių Direktorė)

Visiems lietuviams norintiems mūsų kambarius leidžiame naudoti dykai

Lietuviai kreipdamiesi reikale prie mane apturėsite teisingą patarnavimą. Simpatiškas, mandagus, greitas ir geresnis už kitų patarnavimas. Vežimai ligonitų pervedimui į ir iš ligonbiūčių. Kainos sąžiningiausios; žemiausia kaina už palaidojimą, sulig jūsų pasirinkimu. Telefonuokite!

ENdcott 1763
6621 Edna Avenue Cleveland, Ohio